

Eesti POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 16/17 (72/73).

21. aprillil 1923 a.

III. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Mk. 800.—
poole aastas 400.—
weerand aastas 200.—

Üksik number maksab Mk.18.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.

Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:

1/1 lehek.	Mk. 3000.—	1/4 lehek.	Mk. 800.—
1/2 "	" 1500.—	1/8 "	" 400.—
1/3 "	" 1000.—	1/16 "	" 200.—

1/32 lehek. Mk. 100.—

Lehe eesküljel 75%o, tekstis 100%o kallim.

Adressi muutmise 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.

Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Sisu: 1) Wau, Pariisi politsei. 2) N. Mölder, Postijaamade korraldamiseft. 3) Raim, Trüfiteadus. 4) A. Lennomit, Kaardimängudeft. 5) Ülewaade kriminaal-politsei tegemuseft 1922 a. 6) R. Wittfeldt, Õigusteaduseft. 7) Kirjadeft toimetusele. 8) Ametlik oja. 9) Küsimused ja kostmised. 10) S. Salaw, Berliini 1922 a. tapmismotiivid. 11) Kuulutused.

Pariisi politsei.

Kriminaal-politsei inspektor Wau.

Sühikene ülewaade organisatsioonist, õpereisul saadud andmete järele.

Eesti Wabariigi loomisel asuti tegemusse endise Wene riigi seaduste ja eeskujude järele, mis mõneski asjus meie oludele ebasohasena ja Vääne-Euroopa riikide korralduseft maha jäänud. Wajakoosul tuli nii mõnegi ametasutuse tegemuseft uuesti organiseerida ja korraldada. Organiseerimise töö ja tehtud korralduste otstarbekuse wastaw hindamine oli raskendatud, sest wähe oli ometnikke, kes tuttawad teiste riikide ametasutuste korraldustega, et sealt eeskujude wõtta. Siit tekkis tarwidus lähetada ametnikke välisriikidesse, sealsete ametasutuste ja korraldustega lähemalt tutvunema.

Sarnane tarwidus tundus ka kriminaalpolitseil — tutvuneda enam edenenuid riikide

õide kriminaal-politsei organisatsioonist ja tegemuseft, kuna just kriminaal-politsei korralduses senise Wene politsei eeskujude ebasohasena näis ja selle tõttu meie kriminaal-politsei korraldus Wene eeskujudeft diametraalselt lahkuminewale alusele sai rajatud.

Eriti tundus tarwidus tutvuneda kuritegijate registreerimise wiisideft ja igasuguste, registreerimise otstarbel sisse seatud kartoteekideft. Pealegi on kuritegijate registreerimisele ammugi rahwuswaheline tähtsus antud, kuna elukutselised kuritegijate

SHOKOLAADI JA KOMPWEKITEHAS

K. DETERT & K^o

Tallinn, S. Batareit. 12. Kõnetr. 22-43

Kõige peenemaltsellsemad shokol. ja Monpansje „Kodumaa“.

jad wõõra nime all sagedasti ühest riigist teise rändawad, sealt lahkudes, kus nad poliitset juba tuntawaks saanud. Selle tõttu on püütud pea kõigis Euroopa riikides kuritegijaid ühiste wiiside järele registreerida, et tarbekorral teisest riigist rutuliste teadete saamine, kas teatud tundemärkidega isik ei ole seal tuntud ja registreeritud, raskesti ei sünnitaks.

Teaduslikele alusele rajatud kuritegijate registreerimise häll on Prantsusmaa. Põhja sarnasele registreerimisele pani Pariisi kriminaal-politsei ametnik Bertillon, kelle süsteemi ajajooftul teiste teadusemeeste poolt on täiendatud. Pariisi kriminaal-politsei juures asub ka illelliline kuritegijate registreerimisbüroo, mis tõttu Eesti kriminaal-politsei peawalitsusel ammuot kawatus oli Pariisi kriminaal-politsei teoemusega ja seal tarwituselolemate registreerimise wiisidega ja kartootekidega lähemalt tutvuneda, mis aaga ikka mõnekuuistel põhjustel tuli edasi liikata. Väinud juwel korraldati Prantsusmaale õvereks, mis tõttu selle kawatuseluurimise feroendatud oli ja lõpuliikult otsustati. Ülesande täitmine langes minu peale.

Prantsuse välisministeeriumi ja prefektuuri lahkel kaasteoemusel oli mul võimalus Pariisi kriminaal-politseiga lähemalt tutvuneda, sihtlasi ka linna politsei organisatsiooni ja teoemusega ja politsei kooliga, ehk küll puuduline keele tundmine raskesti sünnitas. Sellest aittas mind lahkel üle Riikikoou liiae hra A. Rei, kes heatahtlikult tõlaks oli, mis eest siin kohal oma kohuseks vean hra Reile siidamistku tänu awaldada, ja Pariisi ametwendade igapidine wastutulelikkus.

Prantsuse politsei üldine korraldus.

Prantsuse politsei ülemaks juhiks on siseminister, kes politsei teoemust juhib prefektuuri läbi. Prefektuuri eesotsas seisab politsei prefekt, kellele kõik politseiasutused otsekohse alluvad. Teoemuse alade järele jaguneb politsei kolme peajaku: välis-, kriminaal- ja kaitsepolitsei. Kaitsepolitsei on prefekti otsekoheses korralduses (riikline politsei) ja wiimase ülesannete hulka käiwad ka kõbluse ja kombuse järewalwe. Kohu tegemise alal allub politsei prokuratuurile.

Politsei on omawalitsusline asutus,

Suitsetage

Eesti paberosse

FRU-FRU

jaab wiimase poolt ülewal peetud ja allub kohtadel linnapeale. Prowintsi linnades on politsei juhiks politsei komisjar, kes linnawalitsuse ettepanekul, siseministri poolt ametisse kiinitatakse, ja kohapeal linnapea juhatusete järele talitab, üldistes asjades saades juhtnõbrisid siseministeeriumilt. Komisjarile allub ka kriminaal-politsei, kelle tegemise piirkonnaks ainult kohaline linn.

Pariisi linna omawalitsuse politsei organisatsioon ja tegemus.

Pariisi linna politsei, nõndanimetatud rahualahoidjate korpus (Le Corps des gardiens de la paix) juhtimine sünnib linnapolitsei direktiooni kaudu. Selle eesotsas seisab politsei direktor. Korpusse koosseis on järgmine:

- 11 diwisiooni komisjari,
- 25 politsei komisjari (politsei ohwitserid),
- 58 peainspektori,
- 165 ülembrigadiiri,
- 1122 brigadiiri,
- 9059 linnawahti.

Kokku 10.440 politseinikku aktiivteenistuses. Peale selle kantselei (büroode) ametnikud.

Politseinikkude korpus jaguneb 26-sse kompaniisse, neist 20 kwartaali kompaniid, linna administratiiv jaotuse järele, igasse kwartaali üks kompanii, ja 6 spetsiaal-kompaniid: 3 referw-kompaniid, 1 liikumisekorraldaja kompanii, 1 turude kompanii ja 1 jõe kompanii.

Iga kwartaali kompanii juhiks on politsei komisjar (ohwitser). Komisjari büroo asub linna kwartaali walitsuses.

Kwartaali kompanii jaguneb 3 brigaadi, keda märgitakse tähtedega A, B, C ja kes järgmiselt wahiteenistust peavad:

Teenistustetunnid.	1. päew	2. päew	3. päew
Keskööst kella 6-nt	A	B	C
Kella 6-st keskpäewani	B	C	A
Keskpäewast kl. 18-nt	C	A	B
Kella 18-st keskööni	A	B	C

Teenistuse tunnid on nii jagatud, et iga brigaad kolme ööpäewa jookkul igal ajal on wahiteenistuses olnud ja keskmiselt 8 tundi ööpäewa kohta wahiteenistust tuleb.

Wahiteenistus seisab korra järel walwamises teatud punktides ja ringkäikudes nullitfatel.

Politsei postid.

Iga kwartaal on jaotatud 4 jaoskonda. Iga jaoskond moodustab politsei posti. Üks neljast kwartaali politsei postist asub politsei komisjari büroo juures ja nime- ratakse „tsentraal postiks“. Jaoskonna poliitsei postisid on üldse 80.

Suuremais ja rahwarikkamais kwartaales on weel kindel arv abipostisid, nimelt 10 abiposti, mis järgmiselt jaotatud:

5-das kwartaalis	— 2,
13-das	— 1,
15-das	— 2,
17-das	— 1,
18-das	— 2,
19-das	— 2.

Juurelisades turude- ja jõe-kompaniisid, kes igati ühe posti moodustab, saame postide üldarwu Pariisis — 92.

Iga jaoskonna posti ülemaks on ülembrigadiir, kellel alaliselt 4 politseinikku wahikorras. Need 4 politseinikku on wäikene politsei reserv, mida sagedasti tarwitatakse.

Politsei postid on esimene abiandmise kohad, ühtlasi ka korra alalhoidmise kesk- kohad. Siia pöörab elanik oma hädadega. Haiged ja haawatud saavad siin esimest arstiabi. Siin on eriline sisseseade sünnitajate naiste jaoks ja arstirohtude õffine wäljaandmise ladu. Siin on wahialuste esimene peatuskoht ja ülekuulamine. Raskeil aegadel saavad peawarjuta isikud võimalust mööda postil ööforteri.

Reserv-kompaniid seisawad samuti poliitsei komisjaride (ohwitseride) juhatusel all. Nende eriülesannete tõttu on nende wahitunnid nii määratud, et politsei pre- fektuur ja kriminaal-politsei woiwad igal

tarwilisel juhusel reserv-kompaniisid kasu- tada.

Liikumise korraldaja kom- panii.

Liikumise korraldaja kompanii üles- anne, nagu juba nimetus kõneleb, on lii- kumise korraldamine Pariisi punktides, kus liikumine kõige intensiivsem. Kompanii politseinikud jaotatakse kõigile nullitfatele, kus nende olemine tarwiliseks armatakse. Nemad on korrahoidjateks ka rahwa awa- likkel koostäimise kohtadel.

Kompanii allub kaele politsei komis- jarile, kelledest wanem kompanii tegewust juhü ja seisab koos:

- 4 peainspektorist,
- 6 ülembrigadiirist,
- 63 brigadiirist,
- 615 politseinikust.

Linna tsiflistide salk.

Tsiflistide salk töötab kõikides kwartaa- lides. Tsiflistide üldarw on 645, kisa 3 brigadiiri, jagatud proportsionaalselt kõi- tude kwartaalide peale, filmas pidades kwartaali suurust ja rahwaarwu. See arw kõigub 17 ja 26 wahel.

Tsiflistid täidawad linna ratsapolitsei kohuseid ja tegutsewad igasugustel juhtu- mistel, kus kiire tegewus tarwilik, walwa- wad autode sõidu järele, sõidawad õnne- tuste kohale, eskorteeriwad wabariigi pre- sidenti, wälisriikide riigipäid jne.

Tsiflistid saawad kuus liisapalka 20 fr. See liisapalk on määratud igasugu mootori paranduste ja mootori korrahoidmise peale, mis tsiflisti kohus on. Parandused, mis tarwilised õnnetuste tõttu teenistu- ses, tasutakse administratsiooni poolt. Tsiflistid olluwad liikumise korra walwaja kompanii ülemale.

Wabariigi politsei tsiflistid.

Praegu on linna politsei tsiflistide salk täiendatud riigi tsiflistidega, kes tegutse- wad jaanuari kuust 1907. a.

Riigi politsei (La Garde Republicaine) tsiflistide korpus seisab koos 200 tsiflistist, kes palka saawad ühistel alustel linna- politsei tsiflistidega.

See korpus on jagatud 3-me brigaadi, igas 66 tsiflisti, kelle töö nit on jaotatud, et igal ööl 50 tsiflisti kõigis kwartaales ringi sõidawad, töötades käsikäes politsei- nikudega pealinna rahu alalhoidmiseks.

Samal ajal on 16 tsifilisti ööl-päeval ka-
sarnus wahikorral, walmis igal ajal wäl-
ja sõitma sinna, kus nende juuresolek tar-
witik.

Turgude kompanii.

Turgude kompanii ülesanne on korra
alalhoidmine Pariisi tsentraal-turgudel.
Kompanii walwab korra ja eeskirjade
täitmise järele, mis reguleeriwad toidu-
ainete kohale toimetamist, toiduainete
wõrude korda ja müügipaika. See walwe
sünnib aiuult piiratud mac-alal — turu-
de piirkonnas.

Kompanii eesotsas on turude komisjar.
Kompanii koosseis on:

- 2 peainspektori,
- 1 ülebrigadiir,
- 10 brigadiiri,
- 79 politseinikku.

Jõe-kompanii.

Jõe-kompanii ülesanne on hea korra ja
julgeoleku alalhoidmine Seine peal, ka-
naalides, silbadel ja muudel teenistuse
aladel, mis seal prefektuurile alluvad.

Kompanii koosseis on 52 inimest, neist:
1 peainspektor, ametkonna ülem,
4 brigadiiri,
74 politseinikku.

Jõe-kompanii teenistusesse wõtmisel an-
takse eesõigus neile, kellel wastawaid pro-
fessionaal teadmisi on, nagu: merimehed,
lootsid, mehaanikud, tuukrid jne.

Kompanii asukoht on Seine peal, uju-
wal baasil ja on warustatud pääste-abi-
nõudega, 2 mootorpaadiga, ühe tuukri ült-
konnaga jne.

Osa ametkonnast on alalises wahiteenis-
tuses ujuwas dokkis. Mootorpaadid on
iga silmapilk sõiduwalmis. Üks paatidest
on warustatud tulekaitse pumbaga.

Ronwoiride salf.

Salga ülesanne on wahialuste wasta-
wõtmine ja edasitoimetamine wangimaja-
desse ja järewalwe wahialuste wadamise-
tõldade üle.

Salga koosseis on:
1 ülebrigadiir, ametkonna ülem,
1 brigadiir,
29 politseinikku.

Politsei teenistusesse wasta-
wõtmise tingimised.

Kandidaadid politsei teenistusesse pea-
wad järgmistele tingimistele wastama:

1. Wanadus mitte alla 21 ja üle 30 aas-
ta. (Wanaduse ülemmäär wõib pikenda-
tud saada kuni 35 aastani kandidaatidele,
kes 1914.—1918. a. sõjast osa wõtsid.)

2. Sõjawäe kohustuse täitnud ja ei tohi
seotud olla kõrwalteenistusega.

3. Tugewa kehaehitusega.

4. Pikkus minimum 170 cm. (ilma saa-
basteta).

5. Kohtu poolt karistamata, isegi kõige
wähema karistusega.

6. Wäeosast saadud attestatsioon korral-
tu ülespidamise üle. (Wõiwad kõrwalda-
tud saada kandidaadid, kes karistatud üle
15 päewa wangistusega wangimajas, ehk
karisferis wiimase kahe aasta teenistuse
puhul wäeosas, ehk kes on anastmes alan-
datud.)

Kandidaatide termisline seisukord waa-
datakse järele komisjoni poolt politsei
prefektuuris, samuti eksamineeritakse neid,
kas on neil wastawalt haridust, et rahul-
oldawalt ametraporti kirjutada wõiwad.

Arwele wõetakse ühe wõõra keele õstus.

Eesõigus antakse wanematele allohwit-
seridele ja „Medaille Militaire“ ning
„Croix de Guerre“ kawaleeridele.

Sõjawäe teenistus wõetakse arwele pen-
siooni saamiseks, misjuuane õigus oman-
datakse 25-aastase teenistuse eest.

1. jaan 1901. a. maksma pandud seaduse
järele peamad politseinikud, enne seadus-
likult ametisse wastuwõtmist, vähemalt
1 aasta ja kõige rohkem 2 aastat proowi-
teenistuses olema, wälja arwatud üleaja-
teentjad sõjawäelased, kes 21. märtsi 1901.
a. seaduse põhjal, otsekohe politsei teenis-
tusesse astumisel seaduslikult teenistu-
sesse wastuwõetaks loetakse.

Proowiteenistuses olijad politseinikud
saamad alguses 5000 fr. aastas palka, mil-
lest 6 protf. peetakse juhuseks, kui teda wota-
mata ametist wabastatakse. Profsentide
maharwamine kaob aasta pärast ära, kui
politseinik teenistuses rahuloldaw oli.
Neil on õigus saada warustust.

Ametnikkude ettemalmistus.

Politseinikud, kes teenistusesse astumad,
määratakse ühte kwartaali-kompaniisse,
kus nad wastawate ülemate juhatusel ko-
huste täitmisega tutvunewad. Harilikult
saadetakse nad postile wana politseiniku
kaasas, esmalt vähema liikumisega palta-
desse, järk-järgult ikka juurema liikumi-
sega postidele ületnues.

Need noored politseinikud on ühtlasi ka lohe praktika koolis (Ecole Pratique) kurejused. Seal antakse neile teoreetilisi ettevalmistusi kõigi teenistusekohuste kohta ja tutvustatakse politsei organisatsiooni. Võetakse läbi määrused, käsitades igasugu juhtumisi, mis politseinikul teenistuses võib juhtuda. Koolis tarvitatakse õpetlikke kinofilme vastava seletusega.

Olles jamal ajal teenistuses kvartaalis,

viivad politseinikud praktiliselt tarvitada juhuseid, mis koolis ette toodud.

Koolis annavad õpetust üks peainspektor, instruktor ja politsei eriteadlased igalt teenistuse alalt.

„L'Ecole Pratique“ juures on ühtlasi kõrgem osa ülembrigadiiride ja brigadiiride jaoks, kes ametitõrgenduseks on esitatud. Kõrgema osa peavad läbituulama kõik kõrgemad politseinikud.

(Järgneb).

Postijaamade korraldamisest.

Administratiiv asjade peavalitsuse juhataja abi A. Mölder.

(2 järg).

Õitute puhul pidi hobuseid rakendatama võrreldes sõitjatega järgmiselt:

Ratastega sõiduriistal.	Hää tee. Hobuste arm.	Halb tee. Hobuste arm.
ühe sõitjaga	2	2
kähe sõitjaga	2	3
kolme sõitjaga	3	4
nelja sõitjaga	4	5
Harilikud käheistmega sõiduriistad.		
ühe sõitjaga	2	3
kähe sõitjaga	3	4
kolme sõitjaga	4	5
Suured käheistmega sõiduriistad.		
ühe ja kähe sõitjaga	3	4
kolme sõitjaga	4	5
Stinnised nelja istmega sõiduriistad.		
ühe, kähe ja kolme sõitjaga	4	5
nelja sõitjaga	5	6
Talviste sõiduriistadega.		
Harilikud kähe istekohaga saanid.		
ühe sõitjaga	2	2
kähe sõitjaga	2	3
kolme sõitjaga	3	4
Nelja istmega saanid.		
kähe ja kolme sõitjaga	3	4
nelja sõitjaga	4	5

Pakkijid võis iga reisiija hinnata ligi võtta 2½ puuda iga hobuse kohta. Suuremate raskuste puhul kuni 5 puudani pidi üks hobune liiks rakendatud saama, kuni 10 puudani kaks liisa hobust.

Õidutakfid olid järgmised:

Postiteedel, kuni 10 werstani 30 kop., iga järgneva wersta-hobuse pealt 3 kop.

Külavahelistel teedel:

Kuni 10 werstani 40 kop., iga järgneva wersta-hobuse pealt 4 kop. kuni 25 werstani. üle 25 wersta iga wersta-hobuse pealt 5 kop. Takfid said hiljem kõrgendatud.

Külasse edasi-tagasi sõidu puhul ei võinud sõitja posthobuseid kauem oodata lasta kui 2 tundi, linnas ja alewikus kuni 1 tund. Wastasel puhul võis postipois tagasi sõita, kuid pidi tagasiõidust sõitjale enne teatama.

Teel seisatamised olid lubatavad, kuid tuli eunem jelleks postipidajaga kokkuleppeda.

Oli kokkuleppest kõrvalaldumisi, siis pidi reisiija maksma iga rohken peatatud tunni eest 10 kop. hobuse pealt.

Zubatud oli teel peatamine ka ilma postijaamapidajaga kokkuleppimiseta, kuid peatus ei võinud üle 2 tunni kesta. Wastasel puhul võis postipois tagasi sõita, jellest enne sõitjale teatades. Riisugusel korral ei olnud sõitjal õigust sõitmata jäänud maa eest sõiduraha tagasi saada. Edasi-tagasi sõidu korral, kui ootamine ei kestnud üle kolme tunni, võeti tagasi sõidu eest pool takfi hinda, vastasel puhul aga terve takfi hind. Enne tagasi sõitu pidid hobused puhkust saama weerand tunnist kuni kolme tunni, waadates selle peale, kui palju maad sõidetud.

Peale sõidutakfide olid veel maksivad sõiduriistade takfid, s. o. iga sõiduks tarvitatava sõiduriista eest võeti eraldi maksu, nimelt: lahtise wanfri eest kähe hobuse rakendusele — kolmkümmend kop.; samasuguse wanfri eest kolme hobuse rakendusele

— 40 kop. ja nelja hobuse rafendusele — 50 kop.

Talwe sõiduriistade pealt 15 kuni 25 kopikuni. Olid aga sõiduriistad katetega, siis võeti veel lisamaksu 20 kop. Antavad sõiduriistad pidid täielikult korras olema ja ruumikad, kusjuures nemad pidid warustatud olema patjadega. Samuti pidid postipoisid korralikult rietatud olema ja viisakalt endid sõitjate vastu ülewaltpidama.

Viimasel ajal töötas jällegi Gesti (end. Gesti kubermang) järgmine postijaamade võrk:

Risti—Wirtsu trakt:

	Postipoiste arm.	Hobuste arm.	Wantrib.	Saanib.
Ristil	6	20	7	7
Turpla	6	22	7	7
Liivula	6	24	5	6
Wirtsu	3	10	4	4

Piiva—Märjamaa—Pärnu trakt:

Piiva	4	16	7	7
Märjamaa	5	20	6	6
Jädiwere	4	12	4	4

Rakke—Paide trakt:

Rakke	5	20	7	7
Maarja=Magda=				
leena.	3	12	5	5
Paide	6	24	8	8

Jamad, mis asuwad väljaspool posti trakte:

Keila	7	20	7	7
Kappa-Kohila	3	8	4	4
Rapla	5	18	5	5
Raasiku	5	18	7	7
Risti-Uuemõisa	3	10	4	4
Aravete	4	12	6	6
Tapa	5	16	7	7
Rakwere	9	30—38	10	10
Jõhwi	6	26	6	6
Saapsalu	4	12	4	4
Selterma	4	10	4	4
Kärdla				

Põuna-Gesti kohta puuduwad andmed, sellepärast pole võimalik siinkohal sealse võrgu kohta ülewaadet anda.

Üldse töötasid end. Piivi kubermangus 75 postijaama 753 hobusega.

Maou sellest näha, töötasid Põhja-Gesti kaksikümmeend kaks jaama. Nende jaamade ülewaltpidamine läks rüütelkonnal maksma ligikaudu nelikümmeend seitse tuhat rubla aastas. Selles summas on ettenähtud kõik kulud, nagu hobuste ülewaltpidamine, majade remondid, tulekinnitus rahad jne.

Postijaamade võrgu ülewaltpidamine tõi rüütelkonnale ja maakonnale kaunis suuri väljaminekuid, sest postijaamad ei tulnud italgil enesega välja. Keskmiselt võtta, rüütelkonna arhiivis olevate andmete põhjal, läks iga hobuse ülewaltpidamine maksma 112 rubla ümber aastas. Keskmise hobuse-wersti tuli rüütelkonnal maksma 8,44 kop., kuna takside järele, nagu ülewaltahendatud, võis saada ainult 3—4 kopikat. Ehk küll rüütelkond tihtilugu walitsuse tähelepanu juhtis jarnase ehamäärase nähtuse peale paludes takside kõrgendamist, kuid siseministeerium seisis alati kõrgendamise vastu, selle tõttu jäid ka taksid kõrgendamata. 1910 a. seadusega postitakside kõrgendamise asjus lubati postiwedamise ja tapiga saatmise kuludeks maksta 1½ kop. asemel 3 kopikat.

Silmasõja ajal said ka postitaksid elulaliduse tõttu wastawalt tõstetud.

1917 aastal said postijaamad juurelt osalt kannatada hobuste puuduse tõttu. Kui kufagil postijaama majapidamine terweks jäi, seal warisesid nemad kokku ainelise puuduse tõttu, sest ei saadud enam kufagilt toetust. Dekupatsiooni ajal püüdsid sakslased jaamasid uuesti käima panna, kuid terwe ulatuses ei läinud see neil forda.

1917 aasta 30. märsi seaduse põhjal läksid endised maakassa päralt olewad postijaamad ühes maa ja hoonetega riigi omanduseks. Seda silmas pidades püüdis Wabariigi Walitsus neid postijaame käima panna maakonnawalitsuste kaudu, väljandes määrust 29. sept. 1920 a., mille järele kõik maakassa päralt olewad postijaamad said üle antud siseministeeriumi walitsemisele, kes omakorda neid üle andis maakonnawalitsustele tasuta tarwitamiseks postijaamade käimapanemiseks. Samuti anti üle maakonnawalitsustele end. rüütelkonna päralt olewad postijaamad, mis riigile ülewõetud seisuste kaotamise seaduse põhjal. Sama seadusega tehti siseministeeriumile kohuseks maatükkide tarwitamise aega ja muud tingimisi ära määrata. Kõigi peale waatamata ei läinud forda maakonnawalitsustel jaamasid käima panna, sest aja jookkul olid nemad niiwõrd wiletsasse seisukorda jattunud, et nende kordateadmine juuri kulufid tarwitas, miswurusteks väljaminekuteks maakonna kassades raha puudus. Selgus ka ühtlasi, et jarnane postijaamade võrk, nagu endine oli, on liiga puudulik, mis oma otstarwet küldagi et täida. Võrgu loomisel tuli sil-

mas pidada mitte üksi reisijate huvisid, vaid ka postiolusid. On ju walla ja küla postiolud meil võimatu wiletjas seisukorras; leidub kohtasid kuhu üldse posti ei meeta, vaid seda juhustlikult kätte saadakse.

Samuti lasub maaelanikkude peal küüdiõrjus (enamjagu wiiake posti maal ka küüdiõrjas), mis ilmtingimata tuleks postiwõrgu loomisega ära kaotada. Nagu posti peawalitsus teatab, näitawad kogemused, et postiametkond oma eelarwe kaudu, ega ka wallad küüdiõrjas kuidagi maa-

posti olusid parandada ei suuda. Riigil puudub selleks aineiline jõud, et lüua korraldust, kus kodanikud maal wõiksid korrapäraliselt posti, ajakirje j. m. kätte saada, kuid seda tuleb siiski wõimaldada, mis aitab waimlist tasapinda tõsta. Seda tõendab asjaolu, et maakohad, kus enne posti juhustlikult saadi, loeti ajalehta 2—3 eksemplaari, kuid postijaama asutamisega, posti korrapäralise kätte saamise tõttu kaswas ajalehete lugejate arv 30—50 peale.

(Järgneb.)

Trükiseadus.

I. Kaitw.

(Lõpp.)

Nagu teiste riikide seadusandlusi trükiõnna kohta jälgides näha, ei ole üldiselt wõimalikuks loetud kõikeidest ennetawatest abinõudest sel alal lahti ütelda. Nii wõime ühes kui teises seadusandluses leida määrusi, milledega teatud wõimudele õigus antud üldise kõlblusest arusaamise järele lubamatute ja ühiskonna huwide wastu sihitud nähtuste kõrwaldamiseks ennetawaid abinõusid tarwitusele wõtta. Riisuguse abinõuna tarwitatakse wäljamaa seadusandlustes tawalikult kuriteoliste trükitoodete konfiskeerimist ehk aresti alla panemist. Selle abinõu tarwitamise tähtsus seisab tema kiiruses, et seadusrikkumist kõrwaldada ja trükitootet kaudu fordasaadetud süüteo edasimõjule piiri panna.

Ka meie uue trükiseaduse teises peatükis räägitakse sarnastest abinõudest.

§ 15 järele wõib konfiskeerimist toimetada ainult kohtuotsuse põhjal. Kuni kohtuotsuseni on politseile õigus antud mõnel kindlaksmääratud juhtumisel trükitooteid aresti alla panna wõi trükitooteid ära korjata.

Kuid ette nähes, et kui mõnele ametwõimule piiramatult sellekohane wõlt anda, et siis wõimalus jääb seda mõjuwa abinõuna trükisõnna peale surweawaldamiseks ära kasutada, iseäranis perioodiliste trükitoodete — päewalehete ja teiste suhtes, mille edu nende kindlast ilmumise ja lugejatele kiirest kättetoimetamisest oleneb, on trükiseaduses tähendatud pahe ärahoidmiseks seaduses kindlasti aramääratud juhtumised, kuna politsei õigustatud aresti korraldama. § 15 järele wõib ta seda teha: 1) kui trükitootes Wabariigi Walitsuse keelu wastu

§ 14 tähendatud teated leiduwad ja 2) kui trükitooted otsekohe kõlbluswastased, wõi kui nad mäsule wõi riigikorra kukutamise üles kutsuwad. Teiseks sarnaseks kindlustuseks on see, et politseiwõimude poolt trükitoodete aresti alla panemise ehk trükitoodete äraforjamise juhtumisel süüdistusmaterjalil 24 tunni jooksul wastawale kohtule asja otjustamiseks tuleb edasi saata.

Politsei poolt korraldataw trükitootete aresti alla panemine ehk äraforjamine on seadusega, nagu juba tähendatud, ülal ette toodud juhtumistel lubatud, kuid mitte ette kirjutatud; sellepärast oleneb see, kas seda ette wõtta wõi mitte, politsei wabast otsustamiswõimust, nii nagu ta seda igal üksikul juhtumisel kõiki asjaolusid arwesse wõttes tarwikku leiab olewat. Igatahes wõib seda abinõu, trükisõnna tähtsat seisukohta meie ühiskondlikes elus silmas pidades, ainult siis tarwitusele wõtta, kui selleks tungiw tarwidus.

Sähemalt neid seaduses ettenähtud juhtumisi waadeldes, kus politseil tähendatud õigus, wõime tähele panna, et trükitoodete äraforjamine ehk aresti alla panemine lubatud siis, kui trükitootet siu kaudu süütegu korda saadetakse, kuna warem ka puht wõimiliste nõuete, näituseks ajalehel wõi ajakirjal wastutawa toimetaja wõi wäljaandja nimetamata jätmise, selle wälja wõis kutsuda (ajut. trükim. § 5 — „R. T.“ nr. 1 — 1918 a.). Selle juures wõime ära märkida, et § 15 p. 1 ja p. 2 teine teisest selle poolest erinewad, et kuna teisel juhtumisel trükitootet siu üldiste nuhtluseaduste wastu peab käima, omandab p. 1 ettenähtud juhtumisel awalbatud kirjatüki siu süüteo ilme

ainult sellekohase Vab. Valitsuse teelu läbi.

kuhitemata käivad need määrused perioodiliste trükitoodete juhtes ainult ilmunud ühtute ette nähtud süüteolisi kirjutuste sisaldavate numbrite ja mitte terve perioodilise trükitoota, kui niisuguse kohta, sest perioodilise trükitoota seismapanemist või jäädavalt äraeelamist otjustab ainult kohus.

Perioodilise trükitoodete ühtute numbrite kui ka mitteperioodilise trükitoota ühtute eksemplaaride peale pandav arest seisab laialilaotamiseks määratute eksemplaaride äraandimises, välja arvatud need eksemplaarid, mis kolmandate isikute waldusse läinud nende isiklitsus tarwitamiseks. Selle juures pannakse aresti alla ka stereotüüpide ja teised trükkimise juure kuuluvad asjad, mis aresti alla pandud numbrilise või väljaande trükkimiseks on valmistatud, kui trükitoja omanik või trükitoja juhataja neid kohtuotsuseni alles soowivad hoida (Kr. Kpd. sead. § 1213³).

Peale politsei poolt süüdistusmaterjaali lätejaamist otjustab kohus korraldawal istungil, kas arest või trükitoodete äraforjamine peab maksma jääma kuni asja süülist otjustamiseni kohtu poolt (§ 16). Nagu warem tähendatud, otjustab jeda küsimust „wastaw“ kohus. Nimelt kuuluvad trükitoodete kaudu lordasaadetud süüteod ja ülestumised selle maakoha kohtule, kus süütegewust sisaldaw trükitooda trükitud. Kui aga trükitooda valmistatud wäljamaal, või kui tema trükkimiskoht teadmata, siis otjustab asja selle maakoha kohus, kus tähendatud trükitooda laiali laotatud, kui aga niisuguse trükitoota laialilaotamine mitmes kohtu piirkonnas sündinud, siis arutatakse jeda asja selle maakoha järele, kus trükitoota wastu kõige warem jälgimine algatud. (Kr. Kpd. f. § 1213³).

§ 15 p. 1 ettenähtud süüteod alluwad rahukohtunikule (Karistusmääruste § 20).

Trükitoodete kaudu lordasaadetud süüteod kõlbluse wastu (R. S. § 1001) alluwad osalt rahukogule (Kr. Kpd. S. § 33), osaliselt rahukohtunikule, nii R. N. S. § 45 ettenähtud süüteod. (Waata lähemalt „Pornograafia“ ja tema wastu wõitlemisest“ — „E. Politseileht“ nr. 53/54 — 1922 a.). Nagu Wene senat seletas, seisab R. N. S. § 45 ja R. S. § 1001 wähe ainult nendes paragrahwides ettenähtud wäärtegude lordasaatmise wiisil, ja nimelt, ekfiteele awatlemate wäljaannete ja teoste laialilaotamise suuremas

ehk wähemas tergujes, ning järjelitult, suuremas või wähemas hädaohus seltskondliku kõlbluse juhtes. Ekfiteele awatlemate teoste laialilaotamise eest, mis lorda saadetud mitte teose wäljajagamise, waid ühe eksemplaari mitmele isikule läbiwaotamiseks ja lugemiseks andmise teel, wõib karistada mitte R. S. § 1001, waid R. N. S. § 45 järele (68/610).

Süüteod mäsuse või riigitorra kutumisele kutsumises käiwad rahukogu alla.

Uue seadusega trükkidade awamise kohta maksma pandud lord ja sarnaste ettemõtete omanikkude peale pandud kohustused on oluliselt samad, mis endisteski trükkimäärustes. Nii peab igüks, kes soowib awada trükkidada, litograafiat, metallograafiat või mõnd teist sarnast tööstusettewõtet, kus mehaaniliste või keemiliste abinõudega waimutooteid paljundatakse, peale üldiste tööstusettewõtete kohta käiwate seaduste ja määruste täitmist, selle üle kohaliku politseiuilemale kirjaliku teadaande esitama, milles peab tähendatud olema: 1) ettemõtte omaniku täielik nimi; 2) ettemõtte wastutawa juhataja täielik nimi; 3) ettemõtte asukoht; 4) mis jõuga ettemõtte töötatakse (inimese, elektri, gaasi jne.); 5) trükkimafinate arv; 6) ladumise wiis (käsitsi, masinaga).

Samuti tuleb teatada muudatustest neis ettemõtetes, s. o. muidugi muudatused neis asjades, mis eelpool punktides ette nähtud.

See teadaanne tuleb esitada enne ettemõtte awamist, sest Karistusmääruste § 8 järele langeb see karistuse alla, kes süüdlane trükkiasutuse awamises ilma seaduse poolt nõuetawa teadaande saatmata või esialgses teadaandes tähendatud asjaolude muudatustest teatamata.

Teadaande wastuwõtmise üle antakse kwittung. Kui teadaanne kõikidele ettenähtud punktidele wastab, ei ole politseil mingit õigust kwittungi wäljaandmast keelduda. Kuigi politseil teada, et teadaandes andmed teadlikult walesti üles antud, peab ta siiski kwittungi wälja andma, kuid wõib asja wastawale kohtuwõimule edasi jaata süüdlase seaduslikule wastutusele wõtmiseks.

Politsei peal lasub sellega kohustus, wadata, et see nõue täidetud saaks. Teadaande mitteestamise korral tuleb kindlaks teha, kas tegemist lihtsa nõude mittetäitmisega, või on ettemõtte awatud abinõude tarwitusele wõtmisega tema warjamiseks wastawa järelewalwe eest. Wiimase juhtu-

mise kohta on Karistusmääruse § 8 teises lõikes palju raskem karistus ette nähtud, nimelt, wangimaja kuni ühe aastani.

Magu warengi on trükitöödade peale sunnieksamplaride andmise kohustus pandud. Igast valmistatud trükitootest peab 24 tunni jooksul peale trükitootest trükitööst väljalaskmist kohaliku poliitkõlilemale hinnata kaheksa eksemplaari saama, mis on määratud: 1 eksemplar kohaliku profurörile, 1 ekf. siseministeeriumile, 2 ekf. Tartu ülikoolile, 2 ekf. Eesti rahwa muuseumile, 2 ekf. riigiraamatukogule. See määrus on seaduse mõetud, et trükitöödote kohta tarwiliku walwet teostada ja teiseks, et üldharidusliste ja teadusliste asutustele hinnata Eesti ilumate trükitöödote kogu mõimalbada.

Kontrolli võimalus selle määruse täitmise järele on antud § 19, mille järele igas

trükitöödote seaduse lisas kindlaks määratud vormi järele valmistatud ja kohaliku poliitkõlilemale poolt lehtede kampa finnitatud nõrraamatut peab peetama, kuhu kõik ettemõttes valmistatawad trükitöödote sisse tulewad kanda. Teatud aja järele peab igatahes saadud sunnieksamplare nimekirja trükitööst peetawate nõrraamatutega võrdlema, et kindel olla, kas kõik nõuetawad eksemplariid antud.

Wastutus §§ 19 ja 20 määruste täitmise eest on trükitöödote juhatajate peale pandud, keda sel korral, kui ta seaduse eeskirja ei täitnud trükitöödote jooksul seadud nõrraamatut pidamise kohta wõit kas süüdi sunnieksamplare määratud aja jooksul saamata jätmises, karistatakse rahatrahwiga mitte üle kolmekümne tuhanda marga. (Karistusmääruste § 9). Walwe trükitöödote määruste täitmise üle on siseministeeriumi peale pandud (§ 21).

Kaardimängudest.

A. Lensomit.

Käesolewal ajal tulewad kaunis sagesti awalikuks afutused, nii nimetatud mängupõrgud, kus igasuguseid seadustega keelatud õnnemängusid, eriti kaardimängusid korraldatakse. Sarnaste afutuste omanikud weetlewad enda huwides mängudesse kodanikke, kes tihti mängumajadesse waga kurbade tagajärgedega peawad lahkuma. Keelatud mängude all peab seadus silmas afart- eht õnnemängusid, s. o. niisuguseid, mis põhjenuwad üksnes juhusel. Kaardimäng on ka üks õnnemängude wiisidest, mis käesolewal ajal üldiselt tuntud ja laialdaselt tarwitusel. Kaardimängu üllesleiduse kohta puuduwad täpisealised teated. On teada, et mängusid, sarnaseid kaardimängule, tunti idamaa rahwaste juures juba wanal ajal. Euroopas esinewad kaardimängud esimest korda keskajal ristiuskade ajajärgul, kus pea igal pool neid mängima ja walmistama hakati. Esialgu olid tarwitusel puust kaardid, mille peale olid mitmesugused kujundid lõigatud. Sarnasel kujul valmistatud kaarte nimetati Saksamaal esialgu „Briese“. Praegusel ajal tarwitatakse kaartide mänguks peaaegu igal pool nõndanimetatud Prantsuse neli masti — kirtud (coeur), ruutud (carreau), ristid (treffe) ja padad (pique). Oma iseloomu poolest jaotatakse kaardimängud afartmängudeks ja kommertsimängudeks. Esimeste

juures wõit wõi kaotus oleneb ära lihtsalt juhusest, kuna teised, kommertsimängud, nõuawad mängijaile teatud mängutunsti, osawust, mille juures sageli wäljaarwamistega tegemist. Kommerts kaardimängude resultaat oleneb ära kas wõtete eht silmade arwust. Pfeäraris tähtsat osa mängib siin ka ühe masti wõi mitme masti ühewäärtusliste kaartide koondumine. Kaardimängu määruse järele jaotatakse weel mastid wanuse järgi ja harilikult üks neist kuulutatakse käesolewal juhumi esimeseks (trump). Üldiselt tarwitatawatest kommerts kaardimängudest tuntakse preference, Inglise Tree-Seven, mutti, piketti, krukikümmendkuut ja teisi. Puht afartmängud on pank, farko ja t.

Täpisealset wahet kommerts- ja afartmängude wahel seadusandlus ei tee, jättes selle küsimuse otsustamise kohtute hoolde. Küsimuse otsustamine, kas üks eht teine mäng tuleb lugeda afartmängude hulka, kuulub nii siis kohtu wõimupirkonda, kes asja sisuliselt harutab; kuid kohus, tunnistades mängu afart wõit mitte afart mänguks, on kohustatud põhjendama oma otsust seadustega kokkukõlas, kuid ei wõit seda teha enda waba tundemärkide järele. Afartmängud, millede eesmärgiks on juhuline wõitmine, weetleb mängu, kahtlemata, kirgliku mänguhimulisi, tihti nõrga

mõistusega isikuid, kes lootes juure võidu peale, võivad aga wastupidit aineliselt väga raskesse seisukorda sattuda. Kõiki asartmängude mittesoovitavaid tagajärgi arvestades, on seadusandlus kodanikkude huvides, asartmängude laialilagunemise ärahoidmiseks püüdnud takistusi teha seadusi ja määrusi maksma pannes, millede vastu esijad vastutusele võetakse.

Seatorra seadus (s. kogu XIV köide §§ 173—177, 1916 a. väljaanne) keelab ära igasugused asartkaardimängud ja ka kõik teised õnnemängud; samuti keelab osa võtta ja kaasa aidata õnnemängudele. Järewalwe pannakse sama seadusega politsei peale. Politsei, kelle ülesanne on heatorra ja julgeoleku järewalwe, peab kindlalt selle järele walwama, et seadustega keelatud mängusid mitte kuskil ei mängitaks ning peab keelatud mängude asukohtad awalikuks tegema. Keelatud mängude korraldamise juures peab politsei selle kohta juurdlust toimetama: 1) misjulgust mängu mängiti, 2) misjulguste rahade peale, mida mängiti, 3) millega mängiti, 4) ajal, millal mängiti, 5) koht, kus mängiti, 6) summa suuruse kohta, mis selgitust annab mängu otstarbest ja finnitab, kuidas mängiti, 7) kes mängust osa võtsid.

Kui mäng oli mängijale, tema perekonnale ja sõpradele ajawitteks ja lõbustuseks ning kui see mäng ei kuulu asartmängude hulka, siis sarnase mängu eest karistust ei ole.

Seadustes on wahet tehtud süüdlaste kohta, kes keelatud mängusid korraldavad, kahel juhusel ja nimelt, kui korraldatakse õnnemängusid mitte selleks määratud majades, waid juhuslikelt ja kui neid korraldatakse keelatud mängude otstarbeks määratud asutustes, mängumajade näol, s. o. kohas, kus mäng kestab enam wähem pikema ajawäljel.

Süüdlased esimesel puhul langewad vähema karistuse alla, nimelt R. K. nuhtlusseaduse § 46 põhjal karistatakse keelatud kaardit, würfli ja teiste mängude korraldajaid, mis mitte selleks määratud asutustes ei ole toime pandud, arestiga mitte üle ühe kuu wõi rahatrahwiga mitte üle kümnetuhande marga (100 rubla).

Sellest selgub, et tähendatud paragrahwis ettenähtud süütegudes ei ole suuot tähtis mängu wiis, samuti, et peaks selleks olema alaline mängu korraldus ja isik, kes seda toimetab, waid, et mäng kuulub asartmängude hulka.

Teistel juhusel karistatakse keelatud mängude toimepanijaid nuhtlusseaduse § 990 põhjal, mis räägib, et seda, kes omas majas ehk muus kohas ise korraldab wõi lubab korraldada keelatud mängude tarbeks asutust, karistatakse selle eest: esimene kord rahatrahwiga mitte üle kolmesaja tuhande marga (3000 rubla); teine kord, peale tähendatud rahatrahwi, wangistusega neljast kuni kahesja kuuni.

Seaduses, mis § 990 ette nähtud, ei ole kindlaks määratud mingisulgust waranduse konfiskeerimisi, mis keelatud mänguasutuse tarbeks määratud, niisama ka wõidetule õnnemängude juures kaotatud raha tagasiandmist. Selle juures peab tähendama, et seadustega on ära keelatud igasugused mängud, mis põhjemenad juhusel. Kui aga keegi siiski sarnaseid mängusid korraldab ja kodanikke nende wõidu himus toimepandud mängu kaasa kisub, siis ei saa weel sellest järeldada, et keelatud mängu korraldaja alati ja tingimata selle mängu wõidab ja järjekult, et wõit oli tingimata kuritarwituste saawutus, selle poolt kes mängu korraldas. Keelatud mängu toimepanija süü, kui tema ka wõidab, ei seisa, kahlemata, mitte selles, et ta wõitis, kuid nimelt selles, et tema sellesse mängu weetles isikuid, kes wõtsid palju kaotada. Sellest selgub, et raha, mis keelatud mängugu wõidetud, ei sünnita kuriteo näol saawutatud warandust; wõitja ei saawuta seda wägiwäldse kuriteo, warguse ega petmise teel ja kaotus on ainult wõidetu poolt keelatud mängust wabatahtlikelt osawõtmise järeldus, mis kaelakohtu seaduste järele ei ole karistatav.

Teistjulgusele seisukohale asub seadus siis, kui mängu juures awalikuks tuleb peale eelnimetud süütegude weel wõltsimised, petmised jne. Sarnaste kuritarwituste eest langewad süüdlased karistuse alla, mis ette nähtud nuhtlusseaduse § 991. See paragrahw on järgmine: Joasuguste wõltsimiste ja teiste petmist eest nii keelatud kui lubatud mängude juures süüdlased langewad karistuse alla nuhtlusseaduse § 1670 kohast, nimelt, see kes lubatud wõi keelatud mängu juures teades tarwitab wõltsitud kaarte, würflid ja muud, ehk annab mängijale uimastawaid jookke ehk rohku, wõi üldse awalikult üht ehk teist petmist toimetab wõitmise mõttes, mõistetakse kõrgi isekaraliste õiguste kaotamisega wangitruudu ühest kuni poolteise aastani, ehk kõrgi õiguste kaotamisega türmi neljast kuni ka-

hetka kuuni. Nii näeme selle paragrahwi siiski, et siin on mängude juures ettenähtud oluline kuriteo tunnus — petmine, ja et siin küll on ette loetud tähtsamad petmise viisid, mis võitmise juures tarwitusel, kuid selle wiimases osas on veel juure lisatud, et selle paragrahwi alla käivad peale tähendatud, veel kõik teised petmised, mis võitmise abinõuna ette võetakse.

Mis puutub kaartide walmistamisesse, siis on selle ainuõigus mõnes riigis antud mõnesugusele heategewale asutusele ehk sünnib riigi kontrolli all, kusjuures kaardi mängu pealt teatawat maksu võetakse. Etimejena seati maks kaartide pealt Prantsusmaal jisse ja wõeti seda, kui luksusasjade maksu. Müüid võetakse seda maksu tempelmaksu näol kõigis riikides, mille juures tempel lüüakse mängus teatud kaardi peale ja mängud lastakse müügile sellekohase bänderoli all. Saksa maal lähed kaartide pealt wõetaw maks riigi jissetulekuks. Wenemaal läks see maks kaswatusmajade heaks. Wiimases ajal oli seadusega mängukaartide walmistamise ainuõigus Wenemaal antud kaartide wabrikule, mis seisis keiserlikkude kaswatusmajade ja keisrinna Maria asutuste waltsemisel. Bänderolid mängude tarbeks walmistati riigi wäärtmärkide trükitojas. Meil Gestis on tööstusmäärustiku (W. S. kogu XI köide) § 66

wiimane lause Riigikogu poolt 8. märtsil 1923 a. wastuwõetud seadusega („R. L.“ nr. 43 — 1923 a.) muudetud sellega, et igasuguste mängukaartide walmistamise ainuõigus on antud Eesti Punase Risti seltsile. Peale selle muudab ära sama seadus neis seadustes ja määrustes, mis mängukaartide walmistamist, tarwitamist wõi müümist korraldawat, lause „keiserlikkude kaswatusmajade ja keisrinna Maria asutuste“, mille asemel tuleb lugeda „Eesti Punase Risti selts“.

Et mängukaartide walmistamine seadusega mitte waba ei ole, langewad süüdlased keelatud kaartide walmistamise wõi nende müümise eest karistuse alla järgmiselt:

Kui keegi asutab mängukaartide walmistamise otstarbeks wabrikut, määratakse kõik leitud mängukaardid, selles wabrikus olewad masinad, tööriistad konfiskeerimisele ja süüdlasi karistatakse peale selle rahatrahwiga kümnetuhande margast — wite-kümnetuhande margani (ühe saja rublast — wiesaja rublani Riigtl. seaduse § 1351).

Süüdlasi keelatud kaartide müümises karistatakse, peale mängukaartide konfiskeerimist rahatrahwiga iga tofina mängu pealt üks tuhat wiissada marka, selle awalikustegijate kasuks, kusjuures kaartide arm, mis wähem kui tosin, terweks tosinaks loetakse.

Ülewaade kriminaal-politsei tegewusest 1922 aastal.

1. Peawalitjuse tegewus.

Kriminaal-politsei asutuste üldine juhtimine.

Aruande aasta jooksul on Peawalitjus wälja saatnud 15 pikemat ringkirja osakondade asjaajamise korraldamise, ametnikkude kaswatomise, jälgimise taktila ja tehnika kohta. Osakondade tegewuse rewideerimise ja ametnikkude peale tõstetud laebtuste selgitamise otstarbel on inspektorid wälja sõitnud 29 korral. Rewideerimise andmed kui ka osakondade poolt saadetawad kuaruanded ja ettekanded suuremate kuritegude üle tõendawad, et, waatamata meie kriminaal-politsei wõrdlemisi lühikese kestwuse peale, on lorda läinud osakondade sisemises tegewuses kui ka kuritegewuse wastu wõitlemise organiseerimises soowitawat ühtlust läbi wiia. Eriti häid tagajärgi on annud osakondade wahel loodud tihre ja järjekindel informatsioon elukutseliste kurjategijate poolt toimitud kuritegude kohta, mille tõttu wõimaldub suurema ajatuluta mobiliseerida ühi-

sele jälgimisele kogu kriminaal-politsei. Tähen-dud informatsiooni, mis seni tuges peaaesjalikult teadaandmistele peale toiminud kuriteo puhul, on aruande aasta jooksul täiendud teatelehtede sisse-seadmiseega elukutseliste kurjategijate üle ja wale-rahategijate ja laialilaotajate kartoteegi korraldamisega, osalt aga ka aruande aasta jaanuarikuus Peawalitjuse juures moodustud üleriiklise otsimise toimkonna tegewuse läbi, mis lühikese aja jooksul kogu wabariigi politsei aparaati peaaegu kõikidest toiminud kuritegudest informeerib.

Teatelehed elukutseliste kurjategijate üle sissal-dawad ükssitasjalisi teateid registreeritud kurjategija minewiku, tutwuskonna, tegewusala, eluwõistide ja senise kuritegewuse kohta. Teatelehed walmistatakse 12. eksemplaaris ja saadetakse kõikidesse osakon-dadesse. Hiljemalt täiendakse neid teadetega re-gistreeritud isiku uute kuritegude üle, kui niisuguseid üksteist misjugas osakonnas awalikusts tehtakse. Sedawiisi arwestakse kardetawamate kurjategijate tege-wust üle riigi kõikides osakondades, mis nende

filmaspidamist suurel määral hõlbustab. See-
fuguseid teatelehti oli aasta lõpuks valmistatud juba
üle nelja ja pooleaja kirjategija kohta.

Walerahategijate ja laialilaotajate registreerimine
seisab selles, et iga isiku kohta, keda waleraha laiali-
laotamise pealt tabatud, ehk selle kohta selgetes teh-
tud, et ta laialilaotamisest osa wõtnud, — seatakse
kriminaal-politsei osakonnas kogu sellekohane re-
gistreerimiskaart, millele 12. ehk paljundult igasje
osakonda laiali saadetakse tähestiku järjekorras
alalhoidmiseks. Nõnda koguvad ühe ja sama isiku
kohta kokkuseatud kaardid kartoteegis ühte paika.
Laialilaotaja kohta, sellest kartoteegis lühitefe aja
jooksul mitu kaarti kogunenud, toimetakse juur-
dust ertti põhjalikult, ütstõit misjoguses riigijer-
was ka tabatud. Nimetud kartoteeki läiendab n. n.
tundmata laialilaotajate kartoteek. Selle kartoteegi
kaardid seatakse kogu laialilaotamise pealt tabatud
isikutete seletuste järele, kes ütlewad waleraha saa-
nud olewat tundmatult inimeselt. Need kaardid
klassifitseeritakse isiku tundemärkide põhjal ja iga ta-
batud laialilaotaja kohta waadetakse muu seas ka
järele, kas ta waremalt kuskilgi tundmata laiali-
laotajana ei ole figureerinud. Peale selle valmistab
Tallinna osakond kaks korda kuus sisetulnud taar-
tide põhjal ülewaatetabeli walerahade liikumise
üle kogu riigis isikutete rahatuüpide kohaselt, mis
paljundult kõikidesse politsei asutustesse saadetakse.
Ülewaade wõimaldab nendele politseiasutustele, kelle
piirkonnas teatav waleraha tüüp elawalt liikwel
olnud, järelewaatet tõendada. Kusta lõpul sei-
dus tähestikulises kartoteegis juba ligi 600 kaarti
ja tundmata laialilaotajate kartoteegis ligi 50
kaarti.

Kohalike olude wastastituseks tutvustamiseks,
isiklike aruandmiseks ja ühiste tegevustawade läbi-
arutamiseks on aruande aasta jooksul kaks osakonda-
de ülemate koosolekut ära peetud.

Osakondade sisetamise asjaajamise lõpulikult korral-
damiseks on Peawalitsuse poolt aruande aasta
jooksul wäljatõstnud ükfitasjalik juhatuskiri. Juhata-
uskiri näeb ette kõikide sunduslikkude raamatute
nimekirja ja nende pidamise korra, sunduslikud
kartoteegid ning asjaajamise kontroleerimise wa-
hendid. Sellega oleksid lõrwaldud ka need wähe-
mad lahtumised, mis seni isikutete osakondade si-
semises asjaajamises ühise juhatuskirja puudusel
ilmisid tulid.

Ametnikkude tegewuse mehaaniliseks kontroleer-
rimiseks, ja töö ühetasajeks jaotamiseks nende wa-
hel on Tallinna osakonna jaoks, kus ametnikkude
juurema arwu tõttu otsetohene kontroll raskendub,
aruande aastal sisse seatud n. n. kontroll-kartoteek.
Nimetud kartoteek wõimaldab alalist kiiret ülewaad-
det teha kriminaal-osakonna toimetuses olnud ja
olewate kuritegude kohta, nimelt järgmistest wa-
tekohtadest: misjogused kuriteod nende isikutete lii-

hite järele on praegu kriminaal-politseis juurdleda
ja kui kaugese on juurdlemisega jõutud, misjogused
edasi antud kohtu-uurijatele ehk kohtutele, misjogused
kohtus arutusel olnud, millal on kuritegu toimunud
ja misjoguses raioonis on kuritegu olnud. Teis-
tes osakondades ei tunta seejoguse kartoteegi järele
praegu tarwidust, kuna seal otsetohene kontroll
kõiklaldaselt wõimakk.

Ametnikkude ametostuse tõstmiseks on aruande
aasta jooksul ühijelt wälispolitseiga korraldud wiis
kurjust, millest osa wõtsid 29 wanemat ametnikku,
49 nooremat ametnikku ja 49 agenti. Ametnikkude
jaoks, kes weel kurjustel käimata, kestawad kurju-
sed käesolewal aastal edasi. Peale üldiste õppeainete
on kriminaal-ametnikke kurjustel tutvustud ka
põski ja õhju-õhkitu wõtetega.

Peawalitsuse toimkonnad.

Eelkaristuse teadete toimkond on
aruande aasta jooksul saanud kohtutekt 6107 karistus-
teadet. Sama aja jooksul on kohtute ja teiste asu-
tuste poolt saadud järelepärimisi 20352 isiku kohta.
Tähepanu wäärt on nähtus, et aruande aastal
järelepärimiste arw, mis sisse tulnud mitmesjogus-
telt riigiasutustelt peale kohtute, näib tuntawalt kaswa-
nud olewat. See tõendab, et asutused on hakanud juu-
remat rõhku panema teenistuse wõdetawate ametnikkude
minewiku peale. Mitmed asutused on eelkaristuse
teateid pärinud kogu koosseisu kohta.

Statistika toimkond on aasta jooksul
saanud umbes 50.000 individuaal-kaarti kuritegude
ja üleastumiste kohta. Kaardid on ümberõõtatud
wälis- ja kriminaal-politsei kohta eraldi, liigitades
selle juures materjaali tuude, politsei piirkondade
ja sündmusliikide järele. Statistilised kokkewõtted
on käesolewa aruande juure lisatud. Nagu nen-
dest näha on läinud aastal rõhkem rõhku pandud
isikutete kuriteoliikides analitustehatud kirjategi-
jate isikurjeliduse peale, niipalju kui statistika toim-
konna piiratud tööjõud jeda wõimaldas.

Isikutete ja waranduste otfimise
toimkond töötas aruande aasta jooksul esimest
aastat. Selle tõttu ei oleks ilma huwitufeta mõ-
ned wõrdlewad jooned tõmmata praeguse ja endise
otfimiskorralduse wahel.

Endise weneajast päritud isikutete ja waranduste
otfimise korralduse järele pidi otfimiskiri enne mit-
meist asutusest läbi käima, kuni ta tegeliku otfija kätte
jõudis. Eriti keeruline läik oli tal wälispolitseis.
Näituseks, wälispolitsei raiooniülemaal tekkis käsil-
olewa asjatoimetuse pärast tarwidus teatawat iji-
kut ehk warastatud kraami üleriikliselt otfida. Sel-
leks saatis ta jaostonna ülema laudu otfimise alus-
tamiskirja maakonna ehk linnapolitsei ülemale;
politseiülema kantseleis paljundati nüüd otfimiskirja
wastawas arwus ja saadeti teistele politseiülema-
tele, wiimaste kantseleides paljundati teda oma-

lorda alluvate jaostonnaülemate jaoks, jaostonnaülemate juures jälle raiooniülemate jaoks. See tõit nõudis hulka tööd ja ajatulu, nii et otsimiskirjad alati suure hiljaksjäämisega tegelikkude otsijate kätte jõudsid. Pealegi said nimes mitmelordse ümberkirjutamise tõttu tihti kuni tundmatu seni ära moonunud ning ühes ja samas otsimiskirjas olid isikute, dokumentide ja waranduste otsimised läbijegi paigutatud. Wiimane asjaolu tegi aga ajajooksul pakuts paibunud otsimiskauastade läsitamise õige raskeks. Kriminaal-politsei ajutustes jäi mitmelordne paljundamine küll ära, kuid sissetulew otsimismaterjaal kannatas sealgi sama korraldamatuse all. Wiimajest puudusest püüti üle saada otsimiskirjade ümberkirjutamisega sellekohastesse raamatutesse, mis aga tööd omakord suurendas.

Uue otsimistorraldusega on tõit wahapealne paljundamine ja ümberkirjutamine ära kaotud. Politseiametnik ehk ajutus, kellel waja üleriiklist otsimist alustada, saadab alustamiskirja otsekohe Kriminaal-politsei Peawalitsusele. Seal sorteeritakse sissetulnud alustamiskirjad nende silele wastawatesse liikidesse, seatakse iga liigi kohta eraldi ringkiri kottu, paljundakse ringkirjad rotaatoril ja saadetakse riistpaela all liikidele politseiajutustele ja ametnikkudele kätte. Praegu on otsimismaterjaal järgmistesse liikidesse jaotud: isikud, dokumentid, kodusoomad, warandused, kaotud asjade omanikud, otsimise lõpetamised. Warandused on omakord jaotud alamiliikidesse: I. wäärtasjad, wäärtapaberid, raha; II. lehatatted, kangad, nahad; III. masjapidamise tarbeasjad; IV. masinad, tööriistad, laseriistad. Otsimiskirjade saajal ei jää nüüd ot-

simismaterjaali korraldamise suhtes muud teha, kui sissetulewad ringkirjad eelpooltähendud liikide kohajelt sisseseatud kaustadesse paigutada. Läbijwiidud liigitus teeb otsimiskirjade tegeliku läsitamise endisega wõrreldes mitulord tergemaks ja ühtlasi sellega ka tagajärjerikkamaks. Kriminaal-politsei osakondades, kus otsimismaterjaali tegelikt tarwitamine intensiivsem kui teistes politseiajutustes, peetakse otsitawate isikute kohta peale selle veel tähestikkulst kartoteeki. Samasugune kartoteel on suuremates osakondades ka otsitawate waranduste kohta sisse seatud, mis nõuetama otsimispunkti leidmist juba wiimase võimaluseni tergendawad.

Aruande aasta jooksul on otsimistõimkond wälja jaatnud 133 ringkirja 4360 isiku kohta, 106 ringkirja 4201 dokumendi — peaaesjalikult isikutunnistuse — otsimise kohta, 31 ringkirja 92 kodusooma kohta, 115 ringkirja warastud kraami otsimise üle 2055 punktiga, 18 ringkirja kaotud asjade omanikkude otsimiseks 222 punktiga ja 26 lõpetamise ringkirja 1351 punktiga. Ringkirjade wäljasaatmine on sündinud läbijegi 2 lorda nädalas, toimtomias töötasid 3—4 ametnikku.

Kuigi leidmiste protsenti esialgu veel suureks ei saa nimetada, siiski on märgata paranemist endisega wõrreldes. Pealegi on käesolewa aasta esimese kuu kuu jooksul paljud aruande aasta jooksul alustatud otsimised lõpetud, nii näituseks isikute otsimisi ütfinda juba üle 300 isiku kohta.

Kokkuvõttes wõib uue otsimistorralduse kohta tähendada, et ta endisega wõrreldes hulga paremuji on kaasa toonud töõjõu kokkuhoidmise ja otstarbekohajuse mõttes.

(Särgneb).

Õigusteadusest.

Tsiwiil-õigus.

Wann. adw. K. Mikfeldt.

5) **Wõlang** (заемъ) on ühepoolne leping, mille põhjal üks isik — wõlguwõtja (заемщикъ) kohustab ennast asendatavate asjade asemel, mida teine isik — wõlguandja (займодавецъ) temale omanduseks tasuta wõi kasu eest andnud, pärast poole tagasi andma niijama palju asju ja sellesamas omaduses (§ 3641).

Tõimting on harilikult sõlmitud sel momendil, kui asi wõlguwõtjale üle antud. Wõlangu oluline tundemärk on see, et wõlguwõtja kohustab saadud asja omandusena ja annab tagasi mitte needfamad as-

jad, mida saanud ja milledele individuaalsed tundemärgid puuduwad, waid farnased — sel samal arvul ja wäärtuses, kusjuures tuleb arwesse wõtta nende hind wõlangu tegemise ajal.

Wõlangu maksuwuseks on üldiste reeglite järcele tarwis, et wõlguandja üleantud asja omanik oleks ja õigustatud oma warandust wõrandama (§ 3645). Sellepärast ei ole ka maksew warastatud ehk leitud asjade wõlang. Kuid mõneudel juhtumistel wõiwad ka farnased lepingud maksuwaks saada, näit., kui wõlguandja pärast asja omani-

futks saab, kui wõlguwõtja hea tundmuses (въ доброй вѣрѣ) tarwitab ju. (§ 3651).

Kui wõlang on antud mitte kindla tähtaaja peale, siis on wõlguandjal õigus maksmist igal ajal nõuda, kuid wõlguwõtja võib kohut paluda temale maksmiseks tähtaega määrata (§ 3663).

Mis puutub tasu wõlangu eest, s. o. protsentidesse, siis võib neid ainult siis nõuda, kui selle kohta kokkulepe oli. Ei olnud protsentide suurus kindlaks määratud, siis tuleb maksta seaduslikud protsendid (§ 3411) (узаконенные проценты) nimelt 6%. Tingitud protsendid ei pea mitte üle 12 ulatama, sest mis üle on, ei ole mitte maksew. Saab aga liiatasuwõtmine (постовщичество) kindlaks tehtud, kaotab wõlguandja oma õiguse üleüldse mingit protsenti saada (Rahuf. Tr.-s. § 180^a).

6) Laen (суда) on leping, mille põhjal üks isik — laenuandja annab teise isikule oma liikumat või liikumata asja ajutiselt maksuta tarvitada, kusjuures see teine isik kohustatud on needfamad asjad tagasi andma (§ 3737, 3738).

Lepingu tegemiseks on tarwilik, et asi saaks üle antud ja tagasi tulewad anda needfamad asjad, mis saadud (wähe wõlanguga) kas asjad omad või mõõrad — ei ole tähtis (§ 3739). Teine tundemärk on, et laen on tasuta (безвозмезднымъ); selles tema wähe üürilepingust (договоръ найма).

Laenuwõtja võib asja tarvitada ainult nii, nagu selle kohta kokkulepitud oli ja ei tohi teda mitte üle anda, sest muudu wastutab tema asja rikkumise või häwitamise eest ka sel juhtumisel, kui tema selles süüdi ei olnud (§ 3747).

VII. Hoiu ehk talituse lepingu (поклажа) põhjal kohustab üks isik ennast teise isiku asja hoiule wõtma tingimisega teda igal ajal tagasi anda (§ 3777).

Hoiu leping, nagu laenu leping, on maksew ainult sellest momendist, kui asi (võib ka mõõras asi olla) on üle antud. Asja alahoidmine (хранение) on lepingu oluline tundemärk, ja sellepärast ei ole hoiuwõtjal ka õigust asja kasutada (wähe laenuuga). Harilikult on hoidmine tasuta, ehk küll tasu lubamine toimingu olulikkust ei muuda (§ 3781).

Hoiulewõtja on kohustatud asja alahoidma sellesama hoolega, nagu oleks see tema oma asi ning wastutab hooletu asja hoiu eest (вслѣдствіе грубой неостор.). Peale

selle on tema kohustatud tagasi andma needfamad asjad, — aga mitte sarnaselt, igal ajal, ühes päraldistega, juurekaswuga ja wiljaga seal kohas, kus nemad seisawad.

Hoiuleandja, omalt poolt, peab oma asja wiibimata tagasi wõtma, kui hoiu tähtaeg möödab, ehk kui tähtaeg tingitud ei olnud, hoidja esimesel nõudmisel. Tõrgub hoiuleandja oma asja tagasi wõtma, võib hoidja asja kohtule üle anda. Jseenesest mõista peab hoiuleandja ka kõik tarwilikud hoiukulud kandma, näit. looma toidu eest maksmine, siiski mittemaksmise puhul ei tohi hoidja asja kinni pidada.

Seadus (§ 3817 ja järgm.) näeb weel eraldi ette wõerastemajade pidajate wastutust reisijate asjade eest. Detakse, et wiimased neile hoiule antud, olgugi, et reisija toas seisawad. Sarnase kohustuse jaoks ei ole mingit eraldi lepingut waja, on küllalt faktist, et asjad wõerastemajasse sisse toodud.

Wõerastemajadepidaja wastutab iga asja kadumise ja rikkumise eest, selle peale waatamata, kes seda tetnud — kas oma teenijad või wõerad isikud, ja kas tema ettewaatamatuses süüdi või mitte.

Ei wastuta ainult selles, milles reisija ise süüdi ja ka juhuse puhul. Niisamuti ka sel juhtumisel, kui tema reisija sissetulekul oli temale otsekohe teatanud, et ei wastuta asjade eest ja et wiimane peab sel juhtumisel ise nende järele walwama. Wastaw kuulutus, mis wõerastemaja tubades üles pandud, ei wabasta weel omanikku tema kohustusest.

Analoogia järele wõerastemajade pidajatega wastutawad reisijate asjade eest ka laewaomanikud, kuid mitte restoraani ja kohwite pidajad (§ 3828).

Hoiule andmine kaubaladudesse (товарные склады) pakub münejuguseid iseäraldusi (Kaub. sead. §§ 766—819). Ladud on kohustatud iga ühe käest kaupade hoiule wõtma, kui aga ruumi on. Kaupade wastuwõtmises antakse wastaw dokument ehk kwiitung wälja ja kaupade omanikuks loetakse seda, kelle nime peale dokument wälja antud, on aga dokument ettenäitaja peale wälja kirjutud (на предъявителя) — siis seda, kelle käes dokument on. Ei saa asjad õigel ajal tagasi wõetud, on ladul õigus neid ära müüa.

Saawad niisugused kaubad hoiule wõetud, mis teistega segada tulewad, nagu wili ja t., ei ole ladu kohustatud neid samu asju

tagasi andma, mis hoiule võetud, vaid sarnaseid ja selsamal arvul. Sellest lohistusest ei ole ladud wabastatud ka sel puhul, kui kaubad mingisugusel põhjusel kaduma või rikki läinud, wäljaarwatud juhtumised, kus see kõrwaldamata jõu läbi sündis.

Telgelt poolt, on ladul õigus kaupasid niikaua kinni pidada, kuni kõik hotu ja teised kulus ära makstud, sest siin juba hoitmine ei ole maksuta.

VIII. Kinkimine (дарение) on tasuta leping, mille põhjal üks isik teatavat waranduslikku kasu saab, kusjuures teise — kinkija warandus wastawalt väheneb (§ 4464 ja järgm.).

Toimingu oluline tundemärk on see, et

tema on tasuta. Peale selle peab selge olema tahtmine kinkida (animus donandi), s. o. teist rikastada, näit. maksab keegi odawa asja eest kallist hinda, tema õiget wäärtust mitte tundes, siis saab miinija kahtlemata waranduslikku kasu, kuid kinkimist siin ei ole. Toimingu maksuseks on veel tarwis, et see, kellele kinkitakse, oma nõusolekut awaldaks asja wastu wõtmiseks (§ 4470). Kinkida võib üksikuid asju ehk terwet warandust (§ 4491).

On kinkisaja kinkija wastu jämedalt tänamata (грубая неблагодарность), siis võib wiimane antud warandust tagasi nõuda, kuid Tallinnas temal seda õigust ei ole (§§ 4482 ja 4483).

Kirjadest toimetusele.

W. a. „Politseilehe“ toimetis.

Palun alljärgnevale ridale Teie auwäärt lehes lahkesti ruumi lubada.

Õgas rahwa wastuwõtmise kohas on ta rahwale teada antud, millal wastuwõtmise päewad on. Ka politsei raiooni ülemal tuleb rahwast wastu wõtta, kuid seda pole mitte näha, mil ajal temaga kokku wõiks saada, waid kodanik peab juhust tarwitama. Kui raskets see juhuse tarwitajale wõib minna, toon ühe wäitese näituse:

Politsei raiooni ülem maal sõidab hommitul wälja paari paberiga ja annab kodu teada, et arwab kodu jõuda kell 2 p. l. Pool tundi peale raiooni ülema lahkumist tuleb keegi ja tahab oma kadumaläinud isikutunnistuse maksusemaks tunnistamiseks akti lasta teha, kuid ametnikku on oodata kella 2. Kodanik ootab kella 6-ni, kuid nüüd ei jõua enam ja läheb koju, enne hoolega järele küsides, mil ta hommitul harilikult wälja läheb. Wastust saades: kell 7, 8 homm. Dotaja tuleb tund aega warem, kuid raiooni ülem on juba jälle ära läinud. Nüüd ei sõenda ta enam oodata ja sõidab koju, lubades mitte kunagi enam tagasi tulla. Kuid kus ja ilma pasfta elada saad! Et mitte enam tühje kätte teha, tuleb ta juba hommitul kell 2 ja põristab uufe pihta. Raiooni ülem, kes waewalt 3 tundi puhunud, wõtab õbrahu rikkuga wastu, kellel midugi oma wabandawad põhjused, naine mätta wõi raha on posti peal, ei saa kätte jne. Saadab selle minema, weidi aja pärast tuleb teine püssi luba uendamata, tuleb küll weidi wara, kuid 3 päewa pole seda politsei härrat kõige pasftamise ja kodu käimiste peale waatamata trehwanud, luba aeg juba ümber, ta saab wast wiimats irahwi — sellepärast tulnuhki natuke warem.

Kui nüüd ametniku õbrahu rikkumist, mis selle läbi alalises kipub minema, et ühtegi kantselei päewa nädalas määratud ei ole, kaaluwaks ei wõeta, siis peaks ometigi selle asemel kodanikkude tähtsusega rehtendama. On küll warem „Politseilehes“ kirjutatud, et maal raiooni ülemad õõd ja päewad ühte peawad tegema, kuid seda pole ustud, ega keegi pole sõandanud näidata, millest see tuleb ja kuidas seda wõiks ära hoida. See ei takistaks raiooni ülemat tema teises töös, kui tal kaks päewa nädalas kantselei päewadeks oleks määratud, pealegi peab ta posti sisse ja wälja kirjutamiseks kodu kantselei tööd tegema. Kui kaks päewa palju, siis ometigi üks päew. Ehk küll kodanikud politsei ametnikke mitu korda oma juure lasewad tulla ühe asja pärast, mida meie ei beats mitte tegema.

Peale selle on kirjutatud, et politseiametnik maal ta pühapäewad töötas, kuid näidatud ei ole, miks? Töö rohtusest see ei tohiks oleneda, sest kui ametnik nädala sees hoolega tööd teeb, saawutab tema omale püha priiks — nii wähemast on olnud minu raioonis, kus on 332 talu — 2297 elanikuga. Kuna siia walda seltsid asusid, kes küll ametnikkude pühad, s. o. hingamise päewad täiesti ära wõtawad, olgu ta nii pisuke seltsikene, kui tahes, ikka teeb ta koosoleku pühapäewal ja neid seltsi on iseäranis palju. Peale selle weel osakonnad, kes oma järjekorralisi loenguid armastawad pühapäewadel pidada — sest tööd päewadel inimesed on igauks tööl ja ikka jälle määratakse sama raiooni ülem koosolekule esinemiseks ja tagajärgist teatamiseks — arusaadaw, et kuhu on arwata rohtem rahwast kokku tulema, wõi ette näha kahjulikke, wõi seaduswastast kihutustööd, sinna politsei ehtaja määratakse. Kuid mis otstarwe on politsei kohale jaat-

misel, näit. laubatarw-ühisuse osat. koosolekule, siis weel järjekorralistele noorsoo osakonna loengutele? Kus juba teadaandes ettenähtud, et see hariduse wõi kunsti alal saab loetud — seal juba korralikumisi ega ka suuremaid rahwafogumisi ette näha ei ole, waid wõtab järjekindlalt kohalikul ametnikul iga puhkamise wõimaluse pühapäewadel.

Kui see ka teistes raioonides nii peaks olema ja ainult koosolekud meie pühapäid neelawad, siis paneme küll lootuse jällegi meie juhtivate seadustandwate asutuste peale, kes seda meile ehk tulewitus funduslikult ei tee, et iga wäiksemal koosolekul wõi loengul raiooni ülem peab esituma, sest hingamispäew, kui just mitte lõik, mõni itka peaks

ametnikule waba olema — mil ametnik oma usulombeid wõiks talitada, kui tal meid on, ehk wõiks ka wahest mõnest pühapäewasest olemisest warrudest wõi pulmadest osa wõtta. Suwitaw oleks ka teistest raioonidest kuulda, mis moodi nende õid ja päiwi rikutakse — ei tahaks uskuda, et igas raioonis ühte moodi oleks, muidugi on ka raioones, kus seda ette ei tule, kuid hüübjäts häälets kõrbes jääwad sõnad: „peame õõd kui päewad töötama“ — kuid fakte ei näidata. Looge fakte, siis pole ka arwidust ühte ja sama sõna korrata. Meie häälekandja ei tohiks jääda alaliseks kurtjaks.

R. mem. A. O.

Ametlik osa.

„Niigi Teataja“ nr. nr. 45—50. sju.

Nr. 45/46 on awaldatud: Tolliseadustik. — Eisa. — Seadus tollikorralduse kohta.

Nr. 47. on awaldatud: Armuandmised. — Määrus merikoolidesse wastuwõtmise ja laemajuhhi kutse omandamise tingimuste kohta 1923/24. kooliaastal. — Ringkiri ekslikult wäljaantud perekonna-abiraha tagastamiseks asjus. — Täiendamad juhtnõõrid wõi ja juustu hindamise ja selle korralduse kohta wäljameo kontrolli teostamisel. — Muudatus ehituste kohta käiwas määruses Tallinnas. — Nimetused, ametisse kinnitused, ümberpaigutused.

Nr. 48/49. on awaldatud: Eesti Wabariigi ja Ungari Kuningriigi wahel tehtud kaubalepingu kinnitamise seadus. — Kaubaleping. — Määrus sadamatartifide muutmise kohta. — Määrus wälismaaliste rahalaartide tallide ja rahajumma lubatawa ülemmäära kohta. — Aratõmbed Wabariigi Wälitfufe protokollidest.

Nr. 50. on awaldatud: Riigiraudteede alanudatud weo tariif nr. 10. — Määrus raudtee tariifide nr. 12 ja 16 muutmise kohta. — Sunduslik määrus tööaja kohta leiwakäipsetamise, pagari ja kondiitri käsitöökodades Narwa linnas. — Täiendus funduslikkudes määrustes alkoholsete jookidega kauplemise aja ja lorra kohta restoraanides ja einelaudades Narwa linnas. — Sunduslik määrus kuulutuste ja reklaamide wäljapaneku ja lorra kohta Kallaste alewis. — Nimetused, ametist wabastused. — IX. jaoskonna töökaitse komisjari ringk. kinnitusameti teadaanne. — Wõru linnawalitfufe teadaanne tänawa nime muutmise asjus. — Laadapäewad Laura alewis.

Nr. 51. on awaldatud: Apteekide rohu hinnakirja osaline muudatus ja täiendused nr. nr. 1 ja 2. — Korraldus apteegi töötajate ja tööpalkade kohta.

Nr. 52/53. on awaldatud: Wabariigi Wälitfufe otfused wabadusõjast osawõtnud sõjawäelastele au-
taju määramise kohta.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 772. Engeja nr. 12.677. Küsimus. Kas kuuluwad riigi ja omawalitfufe maksude sissenõudmise lorra (1. detf. 1922 a.) alla ka tulumaksu trahwid, mis on peale pandud maksuametite poolt tulumaksu seaduse rikumise eest, ja kooli trahwid, mis peale pandud kooli hooletogude poolt, wõi kuuluwad need üldise sissenõudmise lorra alla, nagu kooli trahwid jne.

Wastus. Igasugused trahwid tulewad üldises sissenõudmise lorras sisse nõuda.

Uus korb on maksew ainult wastuwaidlemata lorras sissenõutawate maksude kohta.

Nr. 861. Engeja nr. 1354. Küsimus. Keegi omandas ostuteel ostetud koha omanikult 1 tiiru maad, kuid hiljem selgus, et jarnaseid wäikseid maa-ala ükrufi maal ei kreposteerita ostja nimele; palun teatada, misfuguse seaduse põhjal see õigusstatud on?

Wastus. Ei saa freposteerida E. L. S. § 58 ja E. L. S. § 114 põhjal.

Nr. 797. Engeja nr. 5002. Küsimus. 1922 aasta sügisel planeeriti riigi mõisa ära; peale teiste kohtade oli ka koht ühes heinamaaga kohalikele politsei raiooni ülemale määratud, nii nagu teistelegi ametnikkudele wallas: postkontori ülemale ja wallasekretäärile. 1. mail s. a. tuleb kohtade kätte andmine, kuid nüüd tõrgub ringkonna walitseja raiooni ülemale kohta andmast, põhjendades, et raiooni ülematel

maad õigus ei olewat saada, kuna-aga teised ametnikud seda on õigustatud. Palun teatada, kas raiooni ülem on õigustatud maad jaama samal alusel, kui käesolewal juhtumisel teised ametnikud, kellel hobusepidamine mitte tarwiline, kuna raiooni ülemal ta sunduslik on.

Wastus. Wastawat seaduslist korraldust woi esõigusi maa jaamisega raiooni ülematel ei ole, waid neil tuleb oma alga-
tusest taastada.

Mitmesugust.

Berliini 1922 a. tapmismotiivid.

Kriminaal-kommissar Hans Salaw, Berliinis.

Aasta lõpul heidab inimene harilikult pikku mõdaläinud aasta sündmuste ja tujude peale. Kriminalistile on sarnane tagasiwaade minewiku lohusufels, kui tema tahab ülewaadet saawutada, kas tema edusamme on teinud wõrreldes möödnud aastatega mõitluses jeltskonnawastalise elemendi kuritegemuse wastu. Berliinis 1922 a. toimendatud kuritegude armustusline ülewaade ei ole ainult armude poolest tähtis, waid patub ka teistest waatepunktist suurt huwi. Speeranis sijalduwad möödnud aasta mõrtfukatööd rohket mitmetesidust üfifkutes motiividest, mis kuritegijale inimese elu häwitamise ära määrawad, nagu see wõrreldes nii lühiteje aja jooksul ennem ei ole harilikult märgata olnud.

Mitmesuguste mõrtfukatööde juurdusel on tihti nende toimumiste motiivid, mis wõrjunud madalast omataju püüdest, enam wähem normaal inimesele päris arusaamatud, siis jälle niifugused, mis jeltfuaalfetest kalduwustest ära ripuwad, mõrtfukat ebainimlikkudele jälkustele awatlewad, ja ümberpöördukt, motiivid, mis ühest teatawast mittefiklikust ideaalist wälja arenenud, üldijest inimlikkuse jefitlohaft waadates enamwähem arusaadawad paistawad olema, eht see küll põlgtust mõrtfukatööd wastu jugugi ei wähennda.

Üheteifkümneft möödnud aasta mõrtfukatööst on wiis korda saadetud toore omatajupüüdmise mõttes. Nagu näit. mõrtfukatöö, mis 2. oktoobril awaliku naissterahwa W. kallal korda saadetud, annab mõnede kuritegijate tundmuste täielijest nüridujest tunnistust.

Ametlijed uurimijed heidawad ühtlasi heledat walguft halatsemiswäärilise ümbrustonna peale, nagu seda tihti leida juurlinna kuritegijate ringfondades. Kaunis elatanud naissterahwas, kes omale

ülespidamist joetas tõlwatu ameti läbi, oli mitu ööd kafele tundmata meesterahwale peawarju annud; wiimased olid oma jeltwiibimise ajal märganud, et W-el olid mõned kaunis lorrashoitud riidetükid. Minult see tühine asi lastis neis otjuft walmida, awalikku naissterahwast jurmata. Kui nemad ühel ööl W. korterisse tagasi tulid, tormasid woodis lamaja kallale, kõitfid tema käd ja jalad kinni ja kagistafid teda; kus juures nii kaua kättega kõri kinni hoidfid, kuni tema enefest enam elumärte ei annud. Saagi jagasid nemad oma wahel ära ja prassfid jelle järgmijel õhtul teiste awalikkude naissterahwaste jeltfis läbi. Mõlemad mõrtfukatad jaid peale teo kordasatmist kriminaalpolitsei poolt tabatud ja kindlasse kohta paigutatud.

Üks mõrtfukatöö juhtumine, mis täidewiimise ja motiivi poolest täiesti sarnane, jündis enne jõulut. 22. detjembril jai mehest lahutatud Minna Hätel, kes oma ifaga kõige paremas wahelorras elas, oma armufese Peeter Elbers'i poolt woodis padjaga ära lämmutatud. Elbers oli temale parajasti nõu annud oma kui ka ifa asju jalaja ära müüa ja temaga ühes Rheinimaale põgeneda. Aga et tema sel juhtumijel oleks pidanud jaaki jagama, siis arwas tema paremaks Häteli tähendatud wiifil jurmata, kusjuures tema käd ja jalad nõoriga kinni kõitfis. Tõõlt kodu tulija ifa takistas õigel ajal korteri riijumist. Ka see mõrtfukat istub kindlas kohas ja ootab kohtuotjuft.

Misjuguje uskumata toorufega tarwitatafse inimese kaastundmust ja mis temale ifegi hullatufjels wõib saada, nättab 31. detjembril kordasadetud mõrtfukatöö räifepmeiftri Albach'i kallal, millega lõpew ka aasta kroonika. Elatanud meiftril oli harjunud kumbeks õue peal lauljaid jellifid kaastund-

muise pärast oma korterisse kutsuda ja neid mõni aeg oma juures warjul hoida. Seda harjunud wiisi tarwitajad tema mõlemad mõrtsukad wana aasta õhtul oma kasuks, meelitasid wanameest kaht kaaslast, teda hea laulu tõttu soomitajad, oma korterisse wõtma ja tapsid ta peale purjutamist ära. Sel ajal, kui üks neist wanamehese rusikaga näkku lõi, topis teine temale mingisuguse asja suhu, millele ta surm järgnes lämbumise teel. Peale selle, kui mõrtsukad oma räbalad riided uute walmistatud üiskondade wastu wahetanud, lahkusid korterist täielist riidetagawara kaasa wõttes, kuid, tänu mõrtsukatöö selgitamiskomisjoni agara tegewusele, said lähemate päewade sees ametwõimude kätte antud.

Üks naeruwäärt wäike rahajumma andis põhjuse teenija Frieda Stahnke tapmiseks, mis 12. aprillil tema armuteise Mats Springer'i poolt lorda saadeti. Eht wiimane Berliinis küll abielus oli, oskas tema Stahnke't täiesti oma wõimuses hoida, nii et Stahnke temale tahtmatalt raha jne. muretses. Kui ühel päewal nõudmine, temale raha tuua paberosside ostmiseks, tagajärjetaks jäi, sest et tüdruk ei tahtnud enam midagi anda, meelitas tema tüdruku lähedasse Grünewaldi ja lastis filmawerkstelt tema selja tagant surnuks.

Et ifegi sugulusidemed ei juuda toore südamele piiri panna materjaalsete eesõiguste saawutamises, tõendab möödunud aasta maituu mõrtsukatöö. Ringsepp Mischke oli teist lorda abiellu astunud oma endise armukesega; nad elasid wäga laialt ja priislawalt. Et aga tema esimesest abielust sündinud poeg, 12 aastane wagane lapuke, temale tülik oli, kõiti inimlikka tundmust enesest eemale tõrjudes, otjustas poega Sprees ära uputada. Poisi surmukeha leiti jõest üles ja maeti maha. Kõit olid arwamisel, et poiss õnnetuse ohwriks langenud, kuid ainult ühe hea juhuse läbi sai see eba loomulik kuritegu päewawalgele toodud ja Mischke wastutusele wõetud.

Üks mõrtsukatöö, mis puht seksuaal sadistlikel põhjustel lorda saadetud, pani 30. mail Berliini elanikud ärewusse. Waewalt kolmeaasta wanune tütarlaps, wäike Dorothea Schmidt, oli ühe meeletu ifiku ohwriks langenud. Oma saatis teda tänamale, et seal isa järelwalme all mängida, sest isal oli lageda koha peal juukselõikamise äri. Korraga taarudes astus wäike tütarlaps üleni werega koos isa ärisse, kelle kätte wahel ta warsti ka suri, selle peale waatamata, et kõik arstiabinõud tarwitusele wõeti. Nagu selgus, oli wäikele mitte wähem, kui 6 noahaawa löödud, milledest üks jüdame, teine kopju tunginud. Kutulijeli ettewõetud juurdlusel tehti werejälgede järele kindlaks, et keegi sadist wäikele tüdruku kallal pimedal trepil wägivalda tarwitanud, kus juures tema oma kurikalduwust sellega rahuldus, et oma noorele ohwriile ebanimlikku tooruse läbi hirmjat piina walmistas.

Wähem käsi oli randme kohalt tuni fondini läbi lõigatud. Waiadajad ofsimisabinõud mõrtsuka tabamiseks wõeti koge tarwitusele, mis oli kergendatud selle läbi, et mõrtsukat kirjeldati mitme ifiku poolt.

Järgmise mõrtsukatöö kutsus jamuti seksuaal motiiv ühes teiste põhjustega esile Martha Raffow'i kallal, kes oma mehe poolt ära surmati. See mõrtsukatöö on selle poolest tähelepanuwäärt, et see kolmekordjelt sündis. Raffow läks ühes oma abikaasaga Grünewaldi, et oma lastele jõulupüüd tuua. Naise kätte usaldud raha pärast, mida wiimane oma mehele ei tahtnud kätte anda, jattusid nemad tülli. Raffow'il oli armute, teda ta omale naiseks tahtis wõtta, niipea kui ta kuhugi korterit olets leidnud. Oma abikaasa peale waatas ta kui alalise takistuse peale oma mõtete teostamises, ja jattis niimõrd ärritusse, et temale lasti kuuli pahemasse silma. Kui tema naine, waatamata raste wigastuse peale, karjubes edasi jooksis, pistis mees tema kehasse pika lõõginoaga, milline kaasa oli wõetud kuuse lõikamise otstarbeks, tuni noa pea murdus. Ifegi nüüd katjus raskeski haawatu surma hirmus põgeneb, aga sai Raffow'i poolt kinni peetud ja willase kaelarättikuga ära kagistatud. Siis omandas ta oma abikaasa raha, kuid warsti tehti tema süü kindlaks tema käes leiduwate rahapaberite numbrite järgi.

Ideaalsed motiivid tulid ilmsiks poliitilise tapmise juures, kus Djemal Azmi Bey ja Baha edin Chakter 18. aprillil maha lasti tundmatute mõrtsukat poolt. Tapetud olid laialt tuntud wanameelsete poolehoidjad Türgimaal ja olid armeenlaste walju tagatiusamise pärast omale palju waenlast kogunud. Et oma isamaa wiletsust kätte tajuda, korraldasid Saksamaal elutsenud armeenlased wandeselti, mille liikmed, oma elu kaalu peale pannes, isamaa eest tahtsid kohut täide wiia oma piinajatele. Viis langes kahe wandeselti liikme peale, kes ühel õhtul, kui ülalnimetatud tapetud Talaat Basha lese saatel kuskilt seltkonnast kodu poole sammusid, nende peale lastid awalikul tänaval.

Möödunud aasta mõrtsukatöist, mis kõige sügawamaid wapustusi kohalikus poliitilises elus ja juuremat ärewust Saksia rahwa seas esile kutsus, tohiks küll riigiministri Dr. Walter Rathenau tapmine olla, teda 24. juunil teel riigipäewale maha lasti. Ifearanis üllatas kriminalisti selle teo korrasaatmise wiis. Teatawasti tarwitajad mõrtsukat, kes salaseltsi ülesandel tegutsesid, autot, millega ministri autole lähikest maad järele kihutades ja selle kohale jõudes, automaatpüstoli ja käsigraanaadiga ministrit surmasid. Agara ofsimistööde järele kõigis Saksia rahwa lihtides, läks lorda peategelasi, kes täiesti effiteele wiina ideaali nimel talitasid, Saalburgis kiisikusse ajada, kus ta ne-

mad oma traagilist lõppu leidfid, kas lastmife wõi enesetapmise tagajärjel. Riigikohtu palatis Leip-
zigis lõppes kohtuasjakäit otsusega seitseme kaas-
osalise ifitu üle, kusjuures tehti kindlaks, et laie-
mad rahwa ringkonnad selle teoga ühenduses ei
seisnud.

Kui meie nende motiivide mitmekesidust waat-

leme, mis eelpool kirjeldatud mõrtsukatõdes tä-
hendatud, siis saame meie teatawat, kuid piiratud
ülewaadet inimese elutungist, mille mõistatuslikku
sügawust selgitada üks raskemaist kriminaal psüho-
loogi ülesandest. Need üksteist raskemad 1922 a.
weritõdd juudawad hingeteadlasele küllalt rikka-
likku ja huwitawat materjaali pakkuda.

Wäljaandja: Toimetuskomisjon.

Wastutaw toimetaja: G. Maddison.

Tegelik toimetaja: R. Rogermann.

Kuulutused.

Tunnustakse maksusetaks järgmi- sed kadumaläinud isikutunnistused:

Roitmetz, Karl Johani p., w. a. Tartu
I. pol. 2. jsk. 20. 4. 22 a. nr. 19134.

(14157)

Wäränd, Hans Hansu p., w. a. Rae wal-
lawal. nr. 826.

(14158)

Jossjet, Jakob Abrami p., w. a. Tartu
I. pol. 2. jsk. 7. 7. 20 a. nr. 14684.

(14159)

Jaegermann, Erika Emili t., w. a.
Tartu I. pol. 2. jsk. 29. 4. 20 a. nr. 13540.

(14160)

Küff, Emilie Amanda Gustawi t., w. a.
Tartu I. pol. 3. jsk. 8. 1. 20 a. nr. 7078.

(14161)

Meier, Alide Daweti t., w. a. Rannu
wallawal. 27. 11. 19 a. nr. 8.

(14162)

Wiilup, Johann Hansu p., w. a. Tartu
I. pol. 2. jsk. 19. 2. 20 a. nr. 11827.

(14163)

Kalnin, Helene Jaani t., w. a. Kawastu
wallawal. 8. 6. 21 a. nr. 1372.

(14164)

Wästrik, Karl Hansu p., w. a. Tartu I.
pol. 2. jsk. 22. 3. 20 a. nr. 12510.

(14165)

Urm, Elmar Jaani p., w. a. Walguta wal-
lawal. 23. 9. 20 a. nr. 510.

(14166)

Antonow, Johann Peetri p., w. a.
Tartu I. pol. 2. jsk. 2. 1. 20 a. nr. 8991.

(14167)

Dorbeck, Melanie Hansu t., w. a. Kuigatfi
wallawal. 28. 2. 22 a. nr. 1387.

(14168)

Kruse, Julius Siimoni p., w. a. Tartu
I. pol. 2. jsk. 28. 12. 20 a. nr. 16396.

(14169)

Ellram, Amalie Otto t., w. a. Walga
maak. pol. ülema p. 23. 4. 20 a. nr. 8023.

(14170)

Baramonow, Aleksei Nikolai p., w. a.
Tartu I. pol. 3. jsk. 15. 4. 20 a. nr. 10478.

(14172)

Sunapuu, Helene Jüri t., w. a. Tartu
I. pol. 2. jsk. 5. 3. 19 a. nr. 12135.

(14173)

Rindorw, Berta Fritsu t., w. a. Kä-
pina wallawal. 19. 4. 20 a. nr. 2081.

(14174)

Muster, Gretchen Hugo t., w. a. Tartu
I. pol. 2. jsk. 10. 4. 20 a. nr. 12889.

(14177)

Johanson, Eduard Ado p., w. a. Walga
I. politf. ülema p. 11. 11. 21 a. nr. 10221.

(14178)

Mägedi, Jda Hansu t.

(10540)

Reitmann, Oskar Karli p., w. a. Ambla
wallawal.

(10542)

Erif, Aleksander Maie p., w. a. Nõmme-
küla wallawal.

(10541)

Sink, Marta Gustawi t., w. a. Tori
wallawal. 29. 1. 20 a. nr. 393.

(11263)

Tõnison, Aleksander Jaani p., w. a.
Sei wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 674.

(11264)

Unjon, Ado Jaani p., w. a. Selj walla-
wal. 27. 12. 19 a. nr. 934.

(11264)

Reimann, Jaan Jaani p., w. a. Jõõpre
wallawal. 13. 1. 20 a. nr. 98.

(11265)

Jaakson, Heinrich Liina p., w. a. Wi-
lumere wallawal. 13. 12. 19 a. nr. 20.

(11268)

Juurikson, Johannes Andrese p., w.
a. Raikma wallawal. 10. 1. 20 a. nr. 37.

(11269)

Rikker, Jaan Mihkli p., w. a. Raikma
wallawal. 12. 1. 20 a. nr. 49.

(11270)

Soosaar, Anna Johani t., w. a. Saatre
wallawal. 27. 11. 19 a. nr. 103.

(11272)

Sarw, Anna Johani t., w. a. Põlli walla-
wal. 17. 12. 19 a. nr. 200.

(11272)

Dumanow, Aleksander Wasili p., w. a.
Jõhwi wallawal.

Andjo, Elwiine Jaani t., w. a. Järwe
wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 344.

Mahlapuu, Ernst Peedu p., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 16. 12. 21 a. nr. 11294.
Radowski, Marta, w. a. Panikowitshi wallawal. nr. 1801.
Raltski, Jwan, w. a. Panikowitshi wallawal. 1920 a. nr. 371.
Reder, August, w. a. Jäärja wallawal. 15. 4. 21 a. nr. 757.
Rets, Alaine Aleksandri t., w. a. Jõhwi wallawal.
Parres, Silda Gustawi t., w. a. Jõhwi wallawal.
Ralmet, Aleksander, w. a. Jäärja wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 81.
Uus, Aleksander, w. a. Raudeede pol. 4. jsk. 1920 a.
Truu, Karl Mihkli p.
Midri, Johanna Mihkli t.
Kärt, Anna Johani t., w. a. Raikwere wallawal. 13. 3. 21 a. nr. 1446.
Brusilow, Feodot Wassili p., w. a. Panikowitshi wallawal. 27. 3. 20 a. nr. 2521.
Mäger, Madeshda Mihkli t., w. a. Laali wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 332.
Tant, Johannes Jaani p., w. a. Pada wallawal. nr. 1698.
Haarmann, Paul, w. a. Undla wallawal. 9. 5. 22 a. nr. 2096.
Saar, Marie, w. a. Abja wallawal. 9. 12. 19 a. nr. 701.
Pill, Johann Antoni p., w. a. Sindi alewiwalits. 6. 2. 22 a. nr. 278.
Adamson, Johannes Rüstase p., nr. 12575. (12771)

Tunnustatse maksusjetaks järgmised tunnistused:

Puhtrem, Johannes Piija p., isikutunnistus, w. a. Nõwa wallawal. 26. 10. 20 a. nr. 625, ja sõjaw. wabastamise tunnistus, w. a. Lääne maak. rahwawäe komm. 27. 10. 20 a. nr. 87/19. (5844)
Rasin, Jan Jüri p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Tall. tagawara polgu ülema poolt 27. 4. 20 a. nr. 13467. (9895)
Utsal, Leonhard Hansu p., sõjaw. wab. tunnist., w. a. Inseneri pataljoni ülema poolt 7. 3. 22 a. nr. 2652. (10197)
Pöder, Jaan Karli p., hobusepafs, w. a. Tarwastu wallawal. 6. 1. 21 a. nr. 633, Jaan Lõnise p. Elleri nime peale. (10391)
Mutli, August Märdi p., hobusepafs, w. a. Wana-Wõidu wallawal. 29. 12. 20 a. nr. 183. (10392)

Randsberg, Nikolai, sõjawäest wabastamise tunnistus. (10695)
Anderson, Marja, elamistunnistus, w. a. Narwa karantiini ülema poolt nr. 5291. (10696)
Ungerjäärw, Hugo Joosepi p., sõjaw. wab. tunnistus. (10697)
Artaschow, Awerjan, hobusepafs nr. 538. (10698)
Lepp, August, isikutunnistus nr. 1128 ja referwi tunnistus nr. 1392. (10699)
Schultz, Feliks, piiripolitsei kontrollööri ametitunnistus, w. a. Politsei Peawalits. 26. 4. 22 a. nr. 2322. (11258)
Lehter, Eduard Jaani p., isikutunnistus, w. a. Salla wallawal. 6. 3. 20 a. nr. 878, ja 2 hobusepafsi, w. a. sealtjamaast 9. 2. 21 a. nr. 39 ja 41. (11330)
Haussmann, Johannes Jaani p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Tall. tagawara patalj. ülema p. 2. 5. 20 a. nr. 14056. (11389)
Sassi, Karl Johani p., sõjawäest wabastamise tunnistus. (11390)
Triikant, Woldemar Lõnu p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Tartu n. rahwawäe ülema poolt 5. 11. 20 a. nr. 28652, ja isikutunnistus, w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. ülema poolt 21. 1. 20 a. nr. 8680. (12056)
Saar, Arnold Karli p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Sõjaw. staabi korralduswalits. ülema p. 18. 10. 21 a. nr. 6490. (12059)
Ditter, Karl Helene p., okupatsioonini aegne „Ausweis“, mille peal Tartu maak. rahwawäe komm. märkus sõjawäe teenistusse tõlbmataks tunnistamise üle 4. 7. 19 a. (12059)
Borowkow, Wassili Sergei p., merimehe futsitunnistus, w. a. Tartu ja Peipsi sadamate kapteni poolt 1. 4. 21 a. nr. 48. (12059)
Kiwikangur, Hindrek Jüri p., hobusepafs, w. a. Nehatu wallawal. nr. 370. (12227)
Kurg, Jüri Jüri p., isikutunnistus, w. a. Nehatu wallawal. 12. 12. 19 a. nr. 2, ja 3 hobusepafsi, w. a. sealtjamaast 8. 1. 21 a. nr. nr. 266, 267 ja 269. (12234)
Leppik, Lõnise, hobusepafs, w. a. Wana-Kuuste wallawal. 25. 1. 21 a. nr. 443. (12326)
Rapsta, Herbert Aleksandri p., ajapikenduse tunnistus, w. a. Wõru maak. rahwawäe ülema poolt 15. 2. 22 a. nr. 5. (12349)

- Uffert, Karl Mihkli p., isikutunnistus, w. a. Suigatfi wallawal. 12. 10. 20 a. nr. 1055, sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Wäljapatarei nr. 4 ülema poolt 6. 10. 20 a. nr. 2535, ja Gestti wab. sõja mälestusmärgi kandmise tunnistus, w. a. Walga maak. rahwawäe ülema poolt 29. 6. 22 a. nr. 1209. (12441)
- Bauer, Johannes Johani p., sõjawäest wab. tunnistus, w. a. 6. jalawäe polgu ülema poolt 21. 4. 20 a. nr. 11956. (12442)
- Proft, Johann Hansu p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Tartu maak. rahwawäe ülema poolt 6. 11. 20 a. nr. 28884. (12566)
- Karast, Aleksei Daweti p., referwi tunnistus, w. a. Tall. tagawara polgu ülevalt 26. 2. 20 a. nr. 4361. (12568)
- Mihailow, Ignati Mihaili p., ajut. isikutunnistus nr. 494, w. a. Wiru maak. Pol. ülema p. 2. 6. 21 a. ühes elamisloaga, w. a. sealtsamast 30. 1. 22 a. nr. 368. (12699)
- Bresowski, Willem, hobusepafs nr. 323. (12762)
- Almann, Karl Reinu p., sõjawäest wab. tunnistus. (12762)
- Zimmermann, Otto Mardi p., isikutunnistus ja sõjawäest wabast. tunnistus. (12762)
- Matjuumi, Johannes Juhani p., isikutunnistus ja woorimehe sõiduluba. (12762)
- Sinke, Aleksander, isikutunnistus ja sõjawäest wab. tunnistus. (12771)
- Weide, Jakob Madise p., hobusepafs, w. a. Koela wallawal. 20. 12. 20 a. nr. 484. (13258)
- Mahlapuu, Rusta Peetri p., hobusepafs, w. a. Põwe wallawal. 3. 12. 20 a. nr. 60. (13701)
- Sodeikin, Ewsei, hobusepafs, w. a. Peipsiäärse wallawal. 23. 3. 21 a. nr. 228. (14155)
- Mitshkin, Elias Getalje p., peatusluba, w. a. Tartu I. pol. ülema poolt 10. 9. 21 a. nr. 889. (14176)
- Pahkson, Gustaw Johani p., sõjawäest wab. tunnistus, w. a. 3. Suurtükiväe polgu ülema poolt 26. 3. 20 a. nr. 4263.
- Tiit, Mihkel Jüri p., isikutunnistus nr. 7372 ja hobusepafs.
- Raig, Paul Jaani p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Soomusrong kapt. Irwe ülema poolt 3. 5. 21 a. nr. 112.
- Glandt, Abram Moosese p., ajut. elamisluba, w. a. Tartu I. pol. ülema poolt 1922 a. nr. 153.
- Bachlum, Eduard Kristjani p., isikutunnistus, w. a. Runda alewimal., ja sõjaw. wab. tunnistus, w. a. 2. partisaanti polgu ülema p.
- Mensko, Artur Jakobi p., tunnistus selle üle, et tema enamlaste poolt mobiiliseeritud oli, w. a. Panikowitshi wallawal. 15. 8. 22 a., ja ristimise tunnistus, w. a. Laura kiriku köstrilt 20. 10. 22 a. nr. 102.
- Glasow, Wladimir, üliõpilaskaart ja matrifel.
- Kalljot, Magnus Jakobi p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Kitjarõõpal. soomusrongi diviisi staabist.
- Utehinski, Paul, elamisluba, w. a. Wiru maak. Pol. ülevalt.
- Kilm, Johannes Piine p., sõjawäest wab. tunnistus, w. a. Wiru maak. rahwawäe fomm. poolt.

Tunnustakse makswusetaks järgmised ikikutunnistused:

- Peterson, Alfred, w. a. Tall. I. pol. 6. jsk. 13. 3. 20 a. nr. 6327. (5568)
- Tarbe, Pauline, w. a. Kawiila wallawal. (5569)
- Simpmann, Hans, w. a. Särewere wallawal. 8. 6. 20 a. nr. 1362. (5570)
- Treier, Elma, w. a. Tall. I. pol. ülema p. 2. 2. 20 a. nr. 4213. (5572)
- Mihkelson, Helene, w. a. Warangu wallawal. 6. 8. 20 a. nr. 921. (5573)
- Zipp, Aleksander, w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 5. 11. 20 a. nr. 9729. (5574)
- Zipp, Edit, w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 9. 11. 20 a. nr. 9764. (5575)
- Zipp, Beate, w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 5. 11. 20 a. nr. 7730. (5576)
- Zipp, Erika, w. a. Tartu I. pol. 1. jsk. 5. 11. 20 a. nr. 9731. (5577)
- Unt, Elisabeth, w. a. Tartu I. pol. 2. jsk. 20. 2. 22 a. nr. 11844. (5578)
- Taal, Alma, w. a. Tartu I. pol. ülema p. 17. 8. 22 a. nr. 296. (5579)
- Bach, Jaan Mardi p., w. a. Esna wallawal. 8. 3. 20 a. nr. 666. (7491)
- Bach, Deena Mardi t., w. a. Esna wallaw. 4. 3. 20 a. nr. 651. (7491)
- Wolf, Martha Johanne t., w. a. Esna wallawal. 31. 5. 21 a. nr. 1216-a. (7492)
- Nibel, August Jüri p., w. a. Järwa m. pol. ülema p. 27. 11. 19 a. nr. 225. (7494)

Toom, August Jüri p., w. a. Kohila wallawal. 11. 10. 20 a. nr. 2169. (9898)
Rentmann, Riisa Hansu t., w. a. Anija wallawal. 5. 4. 22 a. nr. 53. (9899)
Pelt, Riisa Jüri t., w. a. Olustvere wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 400. (10393)
Michelson, Richard Alberti p., w. a. Biljandi l. pol. jsk. ülema p. 7. 5. 21 a. nr. 7762. (10394)

Shokolaad

„Vivat“

A.-S. „Renommée“

Wabrik – Wolfa tän. nr. 3

Kontor – Wana Wiru tän. nr. 13

Kõnetraat 16-72, Tallinn

Kuulutus.

Järwa maakonna politsei II jsk. ülem kuulutab sellega, et 27. aprillil 1923. a. kell 12 müüakse Orina mõisas Politsei II jsk. ülema kantselei juures Otto Wolteri päralt olev üheaastane kõrb sälg, hinnatud 2250 marka, enampakkumise teel ära 2000 marga ühes % wallamaksu katteks.

Järwamaa politsei II jsk. politsei ülem
k. t.: W. Teets.

Orina mõisas, 14. apr. 1923. 14808
Nr. 2255-22.

Kuulutus.

27. aprillil 1923 a. kell 12 päewal saab Orina mõisas, Järwa maakonna politsei II jaoskonna ülema kantselei juures, Madis Kullik'u päralt olev seinakapp, hinnatud 750 m. enampakkumise teel ära müüdüd 680 marga tulumaksu ja trahwi katteks.

Järwamaa pol. II jsk. ülema k. t. W. Teets.

Kuulutus.

26. aprillil s. a. kell 12 päewa saab Sauga wallas Mokka talus Riina Treimanni päralt olew nikkell teemasin ja wäike laud, mis 240 mrk. hinnatud, enampakkumise teel 1921 a. tulumaksu wõla tasuks ära müüdüd. Pakkumine algab hinnatud hinnast. Pärnu maakonna Politsei
I jaosk. Ülem: R a w e l l.

Kuulutus.

Petseri maakonna pol. 4. jaosk. ülem kuulutab sellega, et 25. aprillil s. a. kell 10 homm. müüakse Senno wallas Moloschwa-Lap.-konets. külas eiawatel Feodosia ja Dimitri Korsohin'adel enampakkumise teel lehm, hinnatud 3000 marka, R. T. Nr. 117 1921. a. wõetawa ühekordse lisamaksu tasumiseks. Petseri wallaw. nõudelehed nr. 6317 ja 6318 põhjal.

Petseri maakonna politsei

4. jaoskonna ülem: Kerra.

Kuulutus.

Petseri maakonna politsei 4. jaosk. ülem kuulutab sellega, et 25. apr. s. a. kell 10 h. müüakse Senno wallas Moloschwa-Lap. konets. külas elawatel Melania ja Iwan Grosdow'idel enampakkumise teel lehm, hinnatud 2000 marka, R. T. nr. 117 1921. a. wõetawa ühekordse lisamaksu tasumiseks. Petseri wallawal. nõudelehed nr. 6280 ja 6282 põhjal.

Petseri maakonna politsei

4. jaoskonna ülem: Kerra.

Rahakott leitud

mustast nahast ühes 2040 marga rahaga Allikukivi laada päewal 28. novembril 1922. a. Omanik võib kuulutuste kulude eest kätte saada Pärnu maakonna pol. II jsk. ülemalt. 7830

TULEKUSTUTUSE APARAADID

„MINIMAX“

üle 2 miljoni aparadi tarwitusel, 68.000 tulekahju „Minimax“iga kustutatud, üle 122 inimese tulehädast päästetud

Ainuesitus:

INGLIS-EESTI IMPORT Ko. A.-s.,

Tallinn, Wana-Wiru tän. 12.

Telegr. aadr.: Angloest.
Kõnetr. 3-55.

14203

Ford sõidu-, weo- ja omnibusautod, Fordson traktorid, Fiat sõidu-
autod, Laurin & Klement autod, Daag weoautod
Clayton & Shuttleworth lokomobiilid igas suuruses
" " " rehepeksu garnituurid
" " " aurukatlad
" " " naftamootorid
" " " traktorid
" " " ristikkeina seemne peksumasinad
Kelgley gaasigeneraatorid ja mootorid. Saekaatrid igas suuruses
Oliver kahehobuse adrad. Randaalid 28 taldrekuga, traktorite jaoks.
Traktorite eriadrad soo, uuemaa jne. kündmiseks, wedruäkked.

Igasugused keemiaained kodumaa tehastele. Toiduaineid nagu:
Ameerika nisujahu, suhkrut, riisi jne. peab jookswalt
ladus ja müüb wõistlemata hindadega

WÄLISKAUBANDUSE KONTOR

HANS WINNAL — TALLINNAS,

S. TATARI T. Nr. 1.

Kõnetraat 3-42 ja 3-72.

14207

E. GÜNTHER.

Kuninga tän. nr. 8.

Maaldri wärwid ja kõiksugu
muud tarbeai-
ned sellel alal,

riide wärwid, tisleri
tarbed, keemia-, kos-
meetika-, ja tualet-
kaubad, lõhnasebid,
-weed ja -õlid, mine-
raal-, taime- ja määre-
õlid, kõiksugu würtsid,
kummi kaubad,

**kõik muud majapidamisse puu-
tuwad ained.**

::: Bensiin — Petroleum. :::

14221

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei 3 jaoskonna
ülem kuulutab sellega, et 27. aprillil 1923 a.
kell 10 e. l. saab Pangodi wallas, Sassi
talus Jaan Johani p. Kotkas'e päralt olew

hall täkk hobune,

5 a. wana, 10.000 marga peale hinnatud,
enampakkumise teel otsekohe wäljamakse-
tawa raha eest ära müüdüd: 1) 1922 a.
II poole aasta liikumata waranduse maksu
tasuks 1663 marga suuruses ja 2) 1922 a.
tulumaksu tasuks 2450 marga suuruses,
peale selle wiiwitusrahad ja sissenõude
kulud.

Müüdaw warandus on sealsamas oks-
joni päewal näha.

Elwas, 13. aprillil 1923 a.

Tartu maakonna politsei
3 jaoskonna ülem **Sarap.**

Nr. 215-II ja 233-II.

14539

KINNITUS AKTSIA SELTS

EESTI LLOID

PEAKONTOR TALLINNAS

PIKK TÄNAW 28. — — — KÕNETRAADID: 6-24 ja 17-03.

TULE-, ELU-, ÕNNETUSJUHUSTE JA WEOKINNITUS

**KINNITAGE OMA WARANDUST JA ELU,
KUNNI WEEL AEGA ONI**

14206

G. SCHEEL & Ko.

TALLINNAS.

ASUTATUD 1884. A.

Toimetab kõikõsugu pangaärilisi
:: transaktsioone. ::

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2.